

Rapport om solvens og finansiell situation 2022 (SFCR)

Pensionskassen for Teknikum- og Diplomingeniører

Indhold

Sammendrag	3
A. Virksomhed og resultater	7
A.1 Virksomhed	7
A.2 Forsikringsresultater	8
A.3 Investeringsresultater	9
A.4 Resultater af andre aktiviteter	11
A.5 Andre oplysninger	11
B. Ledelsessystem	13
B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet	13
B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav	14
B.3 Risikostyringssystem, herunder vurdering af egen risiko og solvens	15
B.4 Internt kontrolsystem	16
B.5 Intern auditfunktion	17
B.6 Aktuarfunktion	17
B.7 Outsourcing	17
B.8 Andre oplysninger	18
C. Risikoprofil	20
C.1 Forsikringsrisici	21
C.2 Markedsrisici	22
C.3 Kreditrisici	25
C.4 Likviditetsrisici	26
C.5 Operationel risiko	26
C.6 Andre væsentlige risici	27
C.7 Andre oplysninger	28
D. Værdiansættelse til solvensformål	30
D.1 Aktiver	30
D.2 Forsikringsmæssige hensættelser	31
D.3 Andre forpligtelser	34
D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder	35
D.5 Andre oplysninger	36
E. Kapitalforvaltning (styring af kapitalgrundlag og kapitalkrav)	38
E.1 Kapitalgrundlag	38
E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	39
E.3 Anvendelse af delmodul for løbetidsbaserede aktierisici i beregning af solvenskapitalkrav	40
E.4 Forskelle mellem standardmodellen og en intern model	41
E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkrav og solvenskapitalkrav	41
E.6 Andre oplysninger	41
Afslutning	43

Sammendrag

Pensionskassen for Teknikum- og Diplomingeniører ("pensionskassen") udarbejder hvert år samtidig med årsrapporten en rapport om pensionskassens solvens og finansielle situation. Rapportens indhold og opbygning er detaljeret fastlagt i Solvens II-reglerne.

I forhold til rapporten for 2021 om pensionskassens solvens og finansielle situation er der ikke sket væsentlige ændringer i virksomhed og resultater, ledelsessystem, risikoprofil, værdiansættelse til solvensformål samt kapitalforvaltning, der kræver særlig opmærksomhed eller uddybende redegørelser.

Virksomhed

Pensionskassen er en dansk tværgående pensionskasse for ingeniører, som har til formål at servicere medlemmerne bedst muligt med pensionsordninger. Pensionskassens væsentligste forretningsområder er pensionsprodukter samt dækninger ved sygdom, invaliditet og død.

Produkter

Pensionskassen har tre typer af pensionsordninger:

- Garantiordningen med ydelsesgarantier på rente, levetid, omkostninger m.m.
- Seniorordningen med ydelsesgaranti på renten på 2 %, ellers ugaranteret.
- Markedsrenteordningen, der er ugaranteret. Her kan medlemmerne med udgangspunkt i deres risikopetitet mv. vælge mellem tre risikoprofiler med Lav, Moderat og Høj.

Nye medlemmer optages i markedsrenteordningen uden garanti, hvor medlemmet bærer risikoen forbundet med bl.a. investeringsafkastet og ændringer i levetiden.

Garantiordning og Seniorordningen udgør en mindre og faldende del af det samlede produktmiljø, men bidrager mest til solvenskapitalkravet.

Resultater

Krigen i Ukraine, energikrise, stigende renter, inflation og globale fald på aktiemarkederne gav i 2022 negative afkast i hele branchen. Pensionskassen var dog et af de selskaber, der var blandt de bedre til at begrænse tabene. Samtidigt opnåede pensionskassen et af branchens bedste afkast året før. Den lagte investeringsstrategi viser sig dermed at være særdeles robust både i opgangs- og nedgangstider.

Det samlede afkast på tværs af alle investeringsmiljøer landede på -2,3 mia.kr i 2022 mod et positivt afkast på 1,4 mia. kr. året før.

Den betragtelige portefølje af alternative investeringer på 3,2 mia. kr. har været nøglen til stabilt gode resultater over en længere periode. De stabiliserer porteføljen og sikrer afkast over tid.

Set over en femårig periode har medlemmer med markedsrente i alderen op til 60 år opnået et afkast på 17 % i moderat risiko, mens et 70-årigt medlem i samme investeringsprofil har opnået et afkast på 11 %.

Ansvarlige investeringer og bæredygtighedsrisici

Håndtering af bæredygtighedsrisici indgår som en essentiel del i styringen af investeringsporteføljen. Bæredygtighedsrisici er miljø- og klimamæssige, sociale eller ledelsesmæssige begivenheder som, hvis de opstår, kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af en eller flere investeringer og dermed pensionskassens afkast.

Det betyder, at pensionskassens investeringsprocesser er tilrettelagt med henblik på at sikre, at investeringerne bliver samfundsmæssigt ansvarlige. Det sker med afsæt i en politik for ansvarlige investeringer, der har tre fokusområder:

- Investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk
- Investeringernes sociale indvirkning
- God selskabsledelse

I den forbindelse har alternative investeringer i fx biogas, vindmøller og solcelleanlæg en vigtig rolle i at løfte pensionskassens klimaansvar. Men helt generelt arbejdes der på, at alle investeringer skal lede til et stadig mindre udslip af klimagasser i tråd med Paris-aftalen. Som følge heraf faldt Investeringernes klimaafttryk i 2022, ligesom det har været tilfældet i de foregående år.

I 2022 er pensionskassens aktive ejerskab også blevet styrket med fokus på understøttelse af FN's verdensmål – herunder klima og arbejdstagerrettigheder. Selskaber, der ikke har en tilstrækkelig god plan for at leve op til pensionskassens krav, skal der ikke investeres i. Dialogvejen er i samarbejde med andre institutionelle investorer det stærkeste og vigtigste redskab for at få disse selskaber på rette vej.

Ledelsessystemet

Ledelsessystemet er efter dansk lovgivning todelte med en bestyrelse, der har det overordnede ansvar for forretningsmodel og strategi, og en direktion med ansvar for den daglige drift. Ledelsessystemet bliver understøttet af et risikostyrings- og kontrolsystem opbygget efter princippet om "de 3 forsvarslinjer", hvor 1) forretningsområderne bliver understøttet af 2) risikostyrings-, compliance- og aktuar-funktioner samt 3) en internal audit-funktion.

Bestyrelsen vurderer hvert år sin opgavevaretagelse, herunder ikke mindst om den i forening besidder de kompetencer, der skal til for at kunne lede en tværgående pensionskasse. Samtidigt bliver det vurderet, om direktionen og den øvrige daglige ledelse tager hånd om alle væsentlige opgaver og udfordringer på en tryksgørende måde.

Politikker og retningslinjer for pensionskassens drift gennemgår bestyrelsen ligeledes minimum årligt og justerer heri, så de er tilpasset den vedtagne forretningsmodel og det aktuelle risikobillede.

Risikoprofil

Pensionsselskaber er udsat for mange forskellige typer risici, der skal tages højde for i ledelsen og risikostyringen. De væsentligste af disse er investeringsrisici, som er uundgåelige, hvis pensionsformuen skal have en tilfredsstillende forrentning, om end de med mellemrum kan give anledning til tab.

Pensionsordninger indebærer selvsagt også forsikringsrisici, hvor især stigende levetid i de senere år har været årsag til stigninger i hensættelserne.

Pensionskassen har ikke haft nævneværdige tab pga. sygdom og dødsfald blandt medlemmerne. Det kan tilskrives en konsekvent politik igennem mange år, om at opkrævede risikopræmier skal dække udbetalinger udløst af invaliditet, sygdom og dødsfald – og dermed undgå at anvende en del af investeringsafkastet hertil.

Mindst én gang om året bliver der gennemført en identifikation af de væsentligste risici og i den forbindelse vurderet, om risici i tilstrækkeligt omfang bliver kvantificeret og overvåget samt styret og rapporteret. Er der ændringer i risikoprofilen, bliver de nødvendige tilpasninger gennemført, hvis det ikke allerede er sket.

Kapitalforvaltning (styring af kapitalgrundlag og kapitalkrav)

Kapitalgrundlaget består udelukkende af kapitalelementer placeret i den bedste kategori i lovgivningen.

Bestyrelsen konkluderede på grundlag af den gennemførte ORSA-proces i 2022, at selskabets risici indgår på en retvisende måde i opgørelsen af solvenskapitalkravet.

Ultimo 2022 udgjorde kapitalgrundlaget 637 mio. kr., mens solvenskapitalkravet blev opgjort til 248 mio. kr. Det giver en solvensdækning på 257 %, hvilket er højere end opgjort ultimo 2021.

Solvenskapitalkravet bliver opgjort med standardmodellen fastlagt i lovgivningen.

Minimumskapitalkravet udgjorde 111 mio. kr. ultimo 2022 svarende til en dækning af minimumskapitalkravet på 572 %.

Værdiansættelse til solvensformål

Forsikringsmæssige hensættelser bliver fra og med ultimo 2022 opgjort efter forskellige metoder, alt efter om det er til solvensformål eller regnskabsaflæggelse. De anvendte metoder indebærer en mindre forskel i hensættelserne indregnet i hhv. solvensbalancen og regnskabsbalancen som redegjort for i afsnit D.2.

Aktiver og andre forpligtelser værdiansættes til dagsværdi til både solvensformål og regnskabsaflæggelse, og hvor muligt til observeret markedspris.

En del af investeringsaktiverne bliver ikke værdiansat til noterede markedspriser, men med såkaldt "alternative værdiansættelsesmetoder", der indebærer ledelsesmæssige skøn behæftet med en vis usikkerhed. De aktiver, hvor ledelsesmæssige skøn har størst betydning for værdiansættelsen, er unoterede fonde og aktier, ejendomme og energianlæg samt CLO'er mv. Den løbende gennemgang af de anvendte alternative værdiansættelsesmetoder har godtgjort, at de er markedskonforme, og at ledelsesmæssige skøn er markedsneutrale.

Pensionskassen vurderer minimum månedligt, hvorvidt unoterede aktivers værdiansættelse skal reguleres, og om nødvendigt hyppigere. Regulering af unoterede aktiver kan fx blive udløst af ændringer i risikopræmier, markedsindeks og andre eksterne faktorer.

Finanstilsynet har givet pensionskassen tilladelse til at værdiansætte de forsikringsmæssige hensættelser med en volatilitetsjustering til myndighedernes diskonteringsrentekurve. Hensigten med justeringen er at reducere følsomheden over for markedsvolatilitet i perioder med markedsuro. Konkret stabiliserer justeringen kapitalgrundlaget, idet værdien af de forsikringsmæssige hensættelser i højere grad kommer til at ændre sig i takt med værdien af især beholdningen af realkreditobligationer. Uden brug af volatilitetsjusteringen ville solvensdækningen ved udgangen af 2022 have været 239 % i stedet for 257 %.

A

[illegible]

A. Virksomhed og resultater

I dette afsnit præsenteres de centrale elementer ift. pensionskassens:

- Virksomhedsstruktur, tilsyn og revision samt ejerforhold,
 - hovedprodukter samt
 - årets forsikrings- og investeringsresultat.
- Pensionskassen er en tværgående pensionskasse.
 - Pensions- og forsikringsordningerne kan overordnet inddeles i tre hovedprodukter:
 - Forsikringsklasse I: Garantiordning (forsikring med ret til bonus)
 - Forsikringsklasse III: Markedsrenteordning (unit-linked forsikringer uden garanti)
 - Forsikringsklasse III: Seniorordning (unit-linked forsikringer med garanti)

A.1 Virksomhed

Pensionskassens juridiske form

Pensionskassen er en tværgående pensionskasse.

Den øverste myndighed i pensionskassen er generalforsamlingen.

Pensionskassen har 6 ansatte. Det drejer sig om en direktør samt de ansvarlige for hhv. risikostyrings-, compliance-, aktuar- og internal audit-funktionen (hvor sidstnævnte funktion varetages af chefen for intern revision). Herudover har pensionskassens bestyrelse ansat en ansvarshavende aktuar.

Ejere

Pensionskassen er ejet af medlemmerne.

Ingen medlemmer ejer kvalificerede andele i pensionskassen.

Koncernstruktur

Pensionskassen indgår ikke i en koncernstruktur.

Pensionskassens drift er outsourcet til Sampension Administrationsselskab A/S, der i 2022 havde i gennemsnit 367 heltidsbeskæftigede medarbejdere ansat. Sampension Administrationsselskab A/S varetager også driften for Sampension Livsforsikring A/S, Pensionskassen Arkitekter & Designere samt Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger.

Tilsynsmyndighed

Finanstilsynet
Strandgade 29
1401 København K

Tlf. 33 55 82 82
Finanstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Ekstern revision

PriceWaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup

Produkter

Pensionskassens væsentligste forretningsområder vedrører produkter, som dækker i tilfælde af:

- Alderspensionering
- Sygdom
- Dødsfald
- Visse kritiske sygdomme

Ordningerne er fordelt på forsikringsklasse I og forsikringsklasse III, dvs. gennemsnitsrenteprodukter med ret til bonus samt markedsrenteprodukter. Pensionskassens væsentligste geografiske område er Danmark, men pensionskassen har også i begrænset omfang ordninger i Grønland og Færøerne.

Medlemmernes indbetalinger på ordningerne bliver investeret i opsparingsprodukterne vist i tabel 1.

Tabel 1: Produkter

Produkttyper	Investeringer og tilskrivning af afkast
Markedsrente	Medlemmer får tilskrevet det faktisk opnåede afkast
Markedsrenteordningen	Medlemmerne kan vælge mellem 3 forskellige risikoprofiler.
Seniorordningen	Markedsrente med ydelsesgaranti på renteelementet på 2 %.
Gennemsnitsrente	Medlemmer får tilskrevet en depotrente, som udjævner det faktisk opnåede afkast over tid
Garantiordningen	Omfatter pensionsordninger med til bonus, hvor der er afgivet ydelsesgaranti.

Væsentlige begivenheder

Der var ingen væsentlige begivenheder i relation til dette afsnit i løbet af året.

A.2 Forsikringsresultater

Pensionskassens resultat blev i 2022 et underskud på -201 mio. kr. mod et overskud på 304 mio. kr. i 2021.

Pensionskassens forsikringsresultater vedr. Garantiordningen består af hhv. et rente-, omkostnings- og risikoresultat, der ses af tabel 2-4. Det ses, at især rentegruppernes realiserede resultatet styrer udviklingen i årets resultat.

Tabel 2: Specifikation af realiseret resultat for rentegrupper

Mio. kr.	2022	2021
Realiseret renteresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-393	185
Pensionsafkastskat	145	35
Til fordeling efter pensionsafkastskat	-247	220
Tilskrevet bonus på medlemmers depoter	59	61
Ændring af tabsabsorbering i individuelt bonuspotentiale	37	0
Overført fra/til kollektivt bonuspotentiale, rentegrupper	2	-19
Investeringsafkast og risikoforrentning til egenkapitalen	-148	262

Renteresultatet angiver kapitalgrundlagets andel af investeringsafkast mv. samt medlemmer betaling til kapitalgrundlaget for garantier om mindsteydelser i henhold til anmeldte kontributionsregler (risikoforrentning).

Tabel 3: Specifikation af realiseret resultat for omkostningsgrupper

Mio. kr.	2022	2021
Omkostningsbidrag	3,8	4,0
Faktiske administrationsomkostninger	-1,2	-1,1
Realiseret omkostningsresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	2,6	2,9
Tilskrevet bonus på medlemmers depoter	-1,6	-2,4
Overført til kollektivt bonuspotentiale, omkostningsgrupper	0	0
Omkostningsresultat til egenkapitalen	1,0	0,5

Omkostningsresultatet viser forholdet mellem de opkrævede administrationsbidrag og de faktiske administrationsomkostninger. Omkostningsresultatet vedrørende Garantiordningen har bidraget med et mindre overskud i 2022.

Tabel 4: Specifikation af realiseret resultat for risikogrupper

Mio. kr.	2022	2021
Realiseret risikoresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-35,8	-35,0
Tilskrevet bonus på medlemmers depoter	23,5	19,0
Overført til kollektivt bonuspotentiale, risikogrupper	0	3,7
Risikoresultat, som dækkes af egenkapitalen	-12,3	-12,3

Risikoresultatet viser forholdet mellem de opkrævede præmier og de faktiske udgifter til invalide- og dødsfaldsdækninger. Risikoresultatet vedrørende Garantiordningen har også bidraget negativt til resultatet i 2022.

A.3 Investeringsresultater

På tværs af alle investeringsmiljøerne blev det samlede afkast et tab på -2.329 mio. kr. i 2022 mod et positivt afkast på 1.448 mio. kr. året før, jf. tabel 5. Det samlede investeringsafkast for alle investeringsmiljøer blev -13,4 % i 2022 mod 8,6 % i 2021.

For en uddybning af den økonomiske og finansielle baggrund for investeringsresultatet henvises til ledelsesberetningen i årsrapporten, der kan hentes på pensionskassens hjemmeside, <https://isp.dk/om-isp/finansiel-information/aarsrapport>

Tabel 5: Årets investeringsresultat

Mio. kr.	2022	2021
3 i 1 Livspension (markedsrente)	-1.097	1.541
Linkpension	1	0
Seniorordning (markedsrente med afkastgaranti)	-56	3
Garantiordning (gennemsnitsrente)	-954	-212
Ugaranteret gennemsnitsrente	-116	120
Egenkapital	-108	-5
Samlet resultat	-2.329	1.448

Årets investeringsresultat indebar en forrentning af medlemmernes midler inden for hovedprodukterne som vist i tabel 6:

Tabel 6: Forrentning af medlemmers pensionsopsparing efter omkostninger før skat

Hovedprodukter	2022	2021
3 i 1 Livspension og Seniorordningen	-9,5	13,3 %
Garantiordning og ugaranteret gennemsnitsrente	-24,9	-2,3 %

Anm. Afkast er opgjort pengevægtet.

Forrentningen af pensionsopsparing er ens for alle medlemmer i hhv. Garantiordningen og Seniorordningen. I Markedsrenteordningen varierer medlemmernes afkast med valget af investeringsprofil – Høj, Moderat eller Lav – samt deres alder. Allokeringsstrategien inden for de tre investeringsprofiler følger en livscyklustankegang, hvor risikoen aftrappes gradvist, efterhånden som medlemmet bliver ældre.

I 2022 leverede Markedsrenteordningen negative afkast i alle årgangspuljer på tværs af de tre investeringsprofiler. Afkastene var bedst i investeringsprofil Lav og dårligst i investeringsprofil Høj. Inden for de tre profiler var der kun mindre forskelle i afkastet, omend ældre årgange opnåede lidt mindre tab end yngre årgange.

Tabel 7: Beholdninger og afkast - Markedsrente

Mio. kr.	Beholdning primo 2022	Beholdning ultimo 2022	Afkast i % 2022	Afkast i % 2021
Grunde og bygninger	1.308	1.307	9,9%	18,2%
Noterede kapitalandele	6.516	4.862	-9,7%	26,0%
Unoterede kapitalandele	705	804	3,5%	28,4%
Kapitalandele i alt	7.220	5.666	-8,3%	26,3%
Stats- og realkreditobligationer	2.492	1.768	-15,9%	-2,5%
Indeksobligationer	148	202	0,2%	1,2%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	1.438	1.454	-6,4%	5,8%
Udlån mv.	23	59	0,0%	-0,7%
Obligationer og udlån mv. i alt	4.102	3.483	-11,1%	0,5%
Øvrige investeringsaktiver	323	335	-6,4%	-
Afledte finansielle instrumenter	-91	220	-	-
Total	12.862	11.011	-9,2%	13,1%

Anm. Afkast er opgjort tidsvægtet.

Inden for markedsrentemiljøet opnåede policer på Seniorordningen et afkast på -11,6 % i 2022 mod 0,6 % i 2021. Investeringsstrategien for aktiver omfattet af seniorordningen er mere forsigtig end investeringsstrategien for den øvrige del af markedsrentemiljøet. Det indebærer, at en betydelig større andel af seniorordningens midler er investeret i stats- og realkreditobligationer sammenlignet med resten af markedsrentemiljøet.

Investeringsresultatet for ordninger i gennemsnitsrente blev -24,3 % i 2022, jf. tabel 8.

Tabel 8: Beholdninger og afkast – Gennemsnitsrente

Mio. kr.	Beholdning primo 2022	Beholdning ultimo 2022	Afkast i % 2022	Afkast i % 2021
Grunde og bygninger	208	201	9,4%	18,6%
Noterede kapitalandele	735	566	-9,4%	25,3%
Unoterede kapitalandele	96	114	3,4%	33,5%
Kapitalandele i alt	832	680	-7,8%	26,8%
Stats- og realkreditobligationer	2.705	2.256	-15,9%	-2,5%
Indeksobligationer	161	257	0,2%	1,3%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	223	163	-3,4%	5,6%
Udlån mv.	8	25	0,0%	-0,7%
Obligationer og udlån mv. i alt	3.097	2.702	-13,9%	-1,9%
Øvrige investeringsaktiver	38	208	-10,1%	-
Afledte finansielle instrumenter	203	-427	-	-
Total	4.377	3.364	-24,3%	-1,2%

Anm. Afkast er opgjort tidsvægtet.

Gevinster og tab, som indregnes direkte på egenkapitalen

Der er ikke gevinster eller tab fra investeringsvirksomheden, som bliver indregnet direkte på egenkapitalen.

Securitiseringer

Pensionskassens beholdning af securitiseringer består af CLO'er og funding faciliteter, der er struktureret som securitiseringer. Beholdningen af CLO'er består for den største dels vedkommende af udstedelser, som et kreditvurderingsbureau har tildelt den højeste kreditværdighed/rating (AAA). Funding faciliteterne er ikke ratede, men vurderes at have investment-grade kvalitet (A-rated eller bedre).

Tabel 9: Securitiseringer, ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Beholdning til dagsværdi	418	162
- Heraf ordninger med garantier	7	18

A.4 Resultater af andre aktiviteter

Pensionskassen udøver kun livsforsikringsvirksomhed.

A.5 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger at tilføje til ovenstående gennemgang.

Afsnit

B

B. Ledelsessystem

I dette afsnit præsenteres de centrale elementer i pensionskassens ledelsessystem. De væsentligste pointer er opsummeret herunder.

- Det todelte ledelsessystem med en bestyrelse og direktion vurderes at fungere efter hensigten og er medvirkende til, at pensionskassen har et effektivt risikostyrings- og kontrolsystem
- Risikostyrings- og kontrolsystemet er opbygget efter princippet om 3 forsvarslinjer, hvor 1) forretningsområder understøttes af 2) risikostyrings-, compliance- og aktuar-funktioner samt 3) en internal audit-funktion
- Der er etableret strategier, processer og rapporteringsprocedurer for identifikation, måling, overvågning, styring og rapportering af alle væsentlige risici
- ORSA-processen er et centralt grundlag for bestyrelsens strategiske beslutninger
- Der bliver stillet relevante krav til egnethed og hæderlighed hos alle personer, der indtager nøgleposter i pensionskassen

B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet

Pensionskassens forretningsorden for bestyrelsen og retningslinjer for direktionens daglige ledelse beskriver fordelingen af opgaver og ansvar mellem bestyrelsen og direktionen. Den todelte ledelsesstruktur følger dansk lovgivning og regulatoriske krav samt er udgangspunktet for delegering af ansvar og beføjelser samt indretning af risikostyringssystemet.

Bestyrelse og bestyrelsesudvalg

Bestyrelsen har det overordnede ansvar for pensionskassen og træffer bl.a. beslutning om forretningsmodel, strategi, risikoappetit og risikoprofil.

I forbindelse med ordinære bestyrelsesmøder modtager bestyrelsen rapporteringer om og fører tilsyn med de største risici. Bestyrelsen tager mindst én gang årligt stilling til risikoappetit, politikker og retningslinjer.

Bestyrelsen består af seks medlemmer:

- Tre bestyrelsesmedlemmer er valgt af og blandt medlemmerne af pensionskassen
- Et uafhængigt bestyrelsesmedlem er valgt af medlemmerne. Bestyrelsesmedlemmet skal være regnskabs- og revisionskyndig og må ikke være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem er udpeget af Ingeniørforeningen i Danmark og skal være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem, med særlige kompetencer, er udpeget af bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmet kan, men skal ikke være medlem af pensionskassen.

Der er planlagt fem årlige bestyrelsesmøder i henhold til det fastlagte årshjul. I tilknytning til det ene møde afholder bestyrelsen et seminar, hvor bl.a. pensionskassens strategi drøftes.

Pensionskassens forretningsmodel og strategi fastlægger en række overordnede rammer for pensionskassen. Rammerne præciseres i politikker og delegeres i retningslinjer til direktionen, der er ansvarlig for den daglige ledelse. Udnyttelsen af fastsatte rammer bliver rapporteret til bestyrelsen i forbindelse med ordinære bestyrelsesmøder.

Bestyrelsen har nedsat et revisionsudvalg. Udvalget mødes minimum fire gange årligt og har ifølge dansk lov en forberedende rolle uden selvstændig beslutningskompetence. Udvalget er dog bemyndiget til at godkende den eksterne revisions assistance- og rådgivningsopgaver, der ligger udover revision og erklæringer fastlagt i love og bekendtgørelser.

Derudover har pensionskasserne i administrationsfællesskabet et fælles udvalg for ansvarlige investeringer for at sætte yderligere fokus på området.

Direktionen

Direktionen består af den administrerende direktør.

På grundlag af bestyrelsens politikker, retningslinjer og risikoappetit udarbejder direktionen bistået af organisationen forretningsgange for alle væsentlige aktiviteter. Direktionen udsteder herudover beføjelser, hvor relevant, til ledende medarbejdere.

På investeringsområdet tildeler direktionen rammer til investeringsdirektøren og områdets afdelingschefer for eksponeringer på modparter og udstedere, lande og geografiske områder samt aktivklasser, som de skal disponere indenfor. Disse rammer ligger indenfor de rammer, bestyrelsen har fastsat for direktionen.

Der udarbejdes rapporter for alle væsentlige aktiviteter, som tilgår bestyrelsen og direktionen. Rapporterne skal indeholde oplysninger om, hvordan beføjelser inkl. kvantitative rammer er udnyttet, herunder oplysninger om eventuelle overskridelser.

Væsentlige ændringer i ledelsessystemet i løbet af året

Der har ikke været væsentlige ændringer til ledelsessystemet i løbet af året.

Aflønningspolitik

Aflønningsprincipperne i pensionskassen og administrationsselskabet har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere i pensionskassen honoreres på en måde, der understøtter de forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål bedst muligt. Aflønningsforholdene skal sikre, at det er muligt at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en effektiv risikostyring og ikke motiverer til overdreven risikotagning, ligesom aflønningsprincipperne skal forebygge interessekonflikter.

Der anvendes variabel løn i begrænset omfang. Hverken bestyrelse, direktion, den ansvarshavende aktuar, den interne revisionschef eller de ansvarlige for nøglefunktioner har variabel løn. Direktionen kan tildele og udbetale variabel løn til en væsentlig risikotager ud fra en samlet vurdering, der afbalancerer finansielle og ikke-finansielle forhold, herunder fx fastholdelse, loyalitet, særlig indsats, tilskyndelse til værdiskabelse for pensionskassen eller lignende.

Ingen ansatte har ret til pensionsordninger, der kan sidestilles med variabel løn. Alle ansatte i pensionskassen og Sampension Administrationsselskab A/S har en arbejdsgiverbetalt pensionsordning.

Væsentlige transaktioner med aktionærer

Der har i løbet af året ikke været væsentlige transaktioner med aktionærer eller personer, der udøver væsentlig indflydelse på pensionskassen eller med medlemmer af bestyrelse og direktion.

B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav

Politik for egnethed og hæderlighed

Bestyrelsen har udarbejdet en politik for egnetheds- og hæderlighedskrav, der har til formål at sikre, at de personer, der reelt driver pensionskassen, opfylder kravene til egnethed og hæderlighed. Ved vurdering af egnethed lægges vægt på, om den pågældende person har tilstrækkelig viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne varetage sin stilling i pensionskassen. Vurdering af, om en person opfylder krav om egnethed, foretages med udgangspunkt i den konkrete stilling og under hensyntagen til det ansvar, der er forbundet dermed.

For at opfylde hæderlighedskravet skal personen have et godt omdømme og udvise hæderlighed, integritet og uafhængighed. Dette indebærer bl.a., at personen ikke må være pålagt strafansvar efter relevante dele af straffeloven og særlovgivningen, være begæret konkurs mv., have påført pensionskassen væsentlige økonomiske tab eller have udvist adfærd, hvor der er grund til at antage, at hvervet ikke vil blive varetaget forsvarligt.

Bestyrelsen har også fastlagt krav til egnethed for bestyrelsen som helhed.

Proces for vurdering af egnethed og hæderlighed

Bestyrelsesmedlemmer, direktion og ansvarlige nøglepersoner ansat fra den 1. januar 2016 og frem skal have en Fit & Proper-godkendelse fra Finanstilsynet. Vurderingen foretages i første omgang internt i forbindelse med ansættelsesforløbet på baggrund af de modtagne oplysninger. Hvis der modtages oplysninger om ændrede forhold, skal der foretages en fornyet vurdering.

Bestyrelsen foretager årligt både individuel og kollektiv vurdering af sin egnethed for at sikre, at den hele tiden samlet set besidder de kompetencer, som er nødvendige for at lede en pensionsvirksomhed.

B.3 Risikostyringssystem, herunder vurdering af egen risiko og solvens

Pensionskassens risikostyringssystem

Pensionskassen har et effektivt risikostyringssystem med en klar struktur, der er velintegreret i Sampension Administrationsselskab A/S' organisation og understøtter pensionskassens strategi og forretningsmodel.

Pensionskassen har defineret en risikoappetit med tilhørende risikotolerancegrænser på alle væsentlige områder, der fremgår af bestyrelsens politikker og retningslinjer. Disse dokumenter afspejler bestyrelsens holdning til risiko inden for de enkelte forretningsområder, og at administration af pensionsordninger samt forvaltning af investeringer indebærer risici, som skal være underlagt styring og kontrol i et passende omfang.

Risikostyringssystemet sikrer, at alle væsentlige risici identificeres, måles, overvåges, styres og rapporteres korrekt. De væsentligste risici er beskrevet i pensionskassens risikoprofil og indgår i arbejdet med ORSA, kapitalplan mm.

Risikoprofilen dækker følgende hovedkategorier af risici:

- Investeringsrisici
- Forsikringsrisici
- Operationelle risici
- Ikke-kvantificerbare risici (eksterne, strategiske, regulatoriske og omdømmerisici)

Risikostyringssystem og integration i organisationsstruktur og beslutningsprocesser

Pensionskassens politikker, retningslinjer og forretningsgange er forankret i de forskellige direktørområder i Sampension Administrationsselskab A/S. Det bidrager til dels efterlevelsen af de fastsatte regler, dels robuste og tværgående processer for styring af risici og rapportering til bestyrelsen, direktionen og andre ledere.

Risikostyringsfunktionen har ansvar for overvågning og vedligeholdelse af et effektivt risikostyringssystem. Det indebærer, at risikostyringsfunktionen skal inddrages af forretningsområderne, når der bliver ændret i strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der har betydning for pensionskassens risikostyringssystem – herunder i forbindelse med udvikling af nye services og produkter til medlemmerne. Derudover har risikostyringsfunktionen en rådgivende rolle i forhold til direktion og bestyrelse med hensyn til beslutninger, der kan have betydning for risikostyringssystemets effektivitet og fuldstændighed.

På investeringsområdet, hvor de klart største risici ligger, jf. afsnit C, overvåger risikostyringsfunktionen overholdelsen af fastsatte risikorammer på daglig basis, herunder rammer fastsat af bestyrelsen. Risikostyringsfunktionen rapporterer eventuelle alvorlige overskridelser til direktion og bestyrelse umiddelbart efter overskridelse er konstateret. Ved mindre alvorlige overskridelser bliver direktionen orienteret månedligt. Desuden vurderer risikostyringsfunktionen større investeringers opfyldelse af PPP-kriterierne, førend de bliver effektueret, jf. afsnit C.2.

Vurdering af egen risiko og solvens (ORSA)

Proces

Vurdering af egen risiko og solvens er en del af bestyrelsens overordnede og strategiske ledelse og tager udgangspunkt i pensionskassens forretningsmodel, risikoprofil og risikoappetit. Vurderingen foretages mindst én gang årligt og følger processen:

- Identifikation af de væsentligste risici, der knytter sig til forretningsmodellen
- Opfølgning på og fastsættelse af grænser for risikoappetit gennem politikker og retningslinjer

- Analyse og vurdering af det opgjorte solvenskapitalkrav
- Analyse af risikoen inden for den strategiske horisont (kapitalplan) og herunder identificere relevante tiltag, der kan tages i anvendelse, hvis pensionskassens solvensdækning skal styrkes (kapitalnødplan)
- Følsomhedsanalyser af væsentlige risikoområder

ORSA-processen danner grundlag for bestyrelsens beslutninger i forhold til risiko og strategi på kort og langt sigt.

Erklæring om godkendelsesprocedure for ORSA

Der udarbejdes et oplæg til indholdet af årets ORSA, som diskuteres af bestyrelsen. Når bestyrelsen har udvalgt relevante analyser, udarbejder administration selve ORSA-rapporten. Hvis bestyrelsen kan tilslutte sig rapportens konklusioner, godkendes den formelt. Efter bestyrelsens godkendelse sendes rapporten – efter eventuelle tilpasninger i henhold til bestyrelsens beslutninger – til Finanstilsynet og videreformidles til relevante medarbejdere i organisationen.

Erklæring om opgørelse af solvenskapitalkravet

Solvenskapitalkravet er opgjort ved brug af standardmodellen i Solvens II og bliver beregnet i et system, der også bruges af andre danske forsikringsvirksomheder. Standardmodellen er udviklet med henblik på at kunne opgøre et risikobaseret solvenskrav for forsikrings- og pensionsselskaber med traditionelle forretningsmodeller. Solvenskapitalkravet afspejler de væsentligste kvantificerbare risici i risikoprofilen.

Bestyrelsen har på grundlag af den seneste ORSA-rapport vurderet, at standardmodellen giver et retvisende billede af pensionskassens risici givet forretningsmodellen, strategien og risikoprofilen, både på kort sigt og inden for den strategiske tidshorisont.

B.4 Internt kontrolsystem

Pensionskassens interne kontrolsystem

Det interne kontrolsystem skal sikre, at gældende love og administrative bestemmelser overholdes, og at der føres tilstrækkelig kontrol med alle væsentlige risikobehæftede aktiviteter, herunder bl.a. overholdelse af alle rammer fastsat af bestyrelse og direktion.

Det interne kontrolsystem er opbygget efter princippet med tre forsvarslinjer:

1. forsvarslinje udgøres af de af pensionskassens og Sampension Administrationsselskab A/S' ansatte, der er udførende i den daglige drift samt ansvarlige for at foretage en effektiv kontrol af det udførte arbejde. 1. forsvarslinje er repræsenteret ved forretningsenheder samt drifts- og serviceenheder. Hver enhed drives i overensstemmelse med forretningsgange og arbejdsbeskrivelser, der er udmøntet i overensstemmelse med politikker og retningslinjer.
2. forsvarslinje udgøres af enheder med ansvar for tilsyn med og kontrol af risici. 2. forsvarslinje består af nøglefunktionerne compliance-, risikostyrings- og aktuarfunktionen, der bl.a. overvåger, om forretnings-, drifts- og serviceenheder overholder de generelle politikker og mandater. Pensionskassen har udpeget en nøgleperson for de enkelte funktioner, der har foretræde for og rapporterer til bestyrelsen mindst en gang årligt.
3. forsvarslinje udgøres af en intern auditfunktion, der er placeret hos intern revision.

Hver enkelt forsvarslinje og funktion har egne og uafhængige kontrol- og rapporteringsprocedurer. Der foretages også revision af ekstern revisor.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen skal kontrollere og vurdere, om pensionskassen har de fornødne metoder og procedurer, der er egnede til at opdage og mindske risikoen for manglende overholdelse af lovgivning, markedsstandarder og interne regelsæt, der gælder for pensionskassen (compliance-risici).

Compliancefunktionen tilgår denne opgave ud fra en risikostyringsmetodik, der bygger på en cyklisk tankegang med identifikation, vurdering, planlægning, håndtering og rapportering af compliance-risici. Compliancefunktionen rådgiver desuden ledelsen om overholdelse af lovgivning og vurderer konsekvenser for pensionskassen af lovændringer. Der udarbejdes en årsplan for compliancearbejdet, som godkendes af bestyrelsen og direktionen.

B.5 Intern auditfunktion

Den interne auditfunktions opgaver

Den interne auditfunktion er organisatorisk forankret hos pensionskassens interne revision, som er etableret med reference til bestyrelsen i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder og finansielle koncerner.

Arbejdsopgaverne varetages på baggrund af den af bestyrelsen godkendte politik og funktionsbeskrivelse for den interne revision samt revisionsaftalen med ekstern revision. Dette medfører, at Intern revisions opgaver omfatter både operationelle og finansielle revisioner. Med de operationelle revisioner løses alle opgaver, der i henhold til lovgivningen skal varetages af den interne audit-funktion.

Den finansielle revision fører til en intern revisionspåtegning på årsrapporten, mens den operationelle revision fører til erklæringer i rapporteringen til bestyrelsen om bl.a., hvorvidt pensionskassens risikostyring, compliancefunktion, forretningsgange og interne kontroller på alle væsentlige og risikofyldte områder er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis.

Intern revision rapporterer resultatet af revisionerne direkte til revisionsudvalget kvartalsvist og til bestyrelsen to gange årligt.

Den interne auditfunktions uafhængighed

Intern revisions uafhængighed og objektivitet er understøttet af, at revisionschefen eller medarbejderne ikke er ansvarlige for eller har beføjelser til at udføre operationelle kontroller. Endvidere må revisionschefen og medarbejdere ikke deltage i opgaver, som kan bevirke, at revisionschefen kommer i en situation, hvor vedkommende erklærer sig eller oplyser om forhold, som revisionschefen eller medarbejderne har udarbejdet grundlaget for.

Forud for udførelsen af revisionsopgaver foretages en vurdering af, om Intern revision har de fornødne kompetencer til at udføre revisionen, eller om der skal involveres eksterne kompetencer. Derudover vurderes det, om der er forhold, som påvirker Intern revisions uafhængighed eller objektivitet, og i givet fald hvordan dette undgås.

Den interne revisionschef bliver årligt evalueret af revisionsudvalget samt den eksterne revision. Evalueringerne bliver rapporteret til bestyrelsen.

B.6 Aktuarfunktion

Pensionskassens aktuarfunktion bidrager til en effektiv anvendelse af pensionskassens risikostyringssystem via faglig sparring og kvantificering af forsikringsmæssige risici, deltagelse i pensionskassens vurdering af egen risiko og solvens, sikring af fyldestgørende og retvisende hensættelser udarbejdet efter relevante aktuar-mæssige principper samt analyser af forsikringsmæssige forhold.

B.7 Outsourcing

Pensionskassen har outsourcet driften af alle opgaver til Sampension Administrationsselskab A/S. Outsourcing sker for at opnå omkostningsbesparelser, adgang til kompetencer inden for investeringsforvaltning, etc. og tillige opnå en mere stabil og sikker drift. Derudover har pensionskassen outsourcet en række opgaver vedrørende gruppelivsforsikringer til Administrationsaktieselskabet Forenede Gruppeliv.

Bestyrelsen har fastsat politik og retningslinjer for outsourcing, herunder regler for outsourcing af kritiske eller vigtige operationelle funktioner og aktiviteter, for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at indgåede outsourcingaftaler sikrer, at de outsourcete funktioner eller aktiviteter bliver behandlet i overensstemmelse med bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning.

Retningslinjerne sikrer,

- at bestyrelsen involveres i beslutning om kritisk eller vigtig outsourcing,
- at krav til leverandørens evne og kapacitet er opfyldt,
- at en række forhold og krav til leverandøren iagttages ved kontraktindgåelse, samt
- at Finanstilsynet underrettes om outsourcingaftalen.

I forhold til outsourcete funktioner eller aktiviteter er der etableret procedurer, som sikrer overvågning af leverandørens ydelser i tid, kvalitet og kvantitet i henhold til relevant outsourcingaftale og gældende regler.

Overvågningen af outsourcete aktiviteter reguleres i forretningsgange, som sikrer rapportering til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse, fx med driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv.

B.8 Andre oplysninger

Pensionskassen vurderer, at ledelses- og risikostyringssystemet er fyldestgørende i forhold til de risici, der er forbundet med pensionskassens forretningsmodel, og at det sikrer en passende overvågning og kontrol, styring samt rapportering af risici.

Politikker og retningslinjer for pensionskassens drift gennemgår bestyrelsen ligeledes minimum årligt og justerer heri, så de er tilpasset den vedtagne forretningsmodel og det aktuelle risikobillede. Det er også sket i 2022.

Der er ikke andre væsentlige oplysninger at tilføje til ovenstående gennemgang.

C

C. Risikoprofil

I dette afsnit præsenteres de centrale elementer i pensionskassens risikoprofil. Der tages i afsnittet udgangspunkt i de solvensbelastende miljøer, der omfatter Garantiordningen, Seniorordningen og Kapitalgrundlaget.

Uanset om risici bæres af pensionskassen eller medlemmet, gælder dog, at risici bliver overvåget, rapporteret og styret, inden for de rammer bestyrelsen har fastlagt i politikker og retningslinjer samt under iagttagelse af prudent person-princippet.

- Pensionskassens væsentligste risici kvantificeret i solvenskapitalkravet omfatter:
 - Markedsrisiko
 - Forsikringsrisiko
 - Operationel risiko
- Alle identificerede risici måles, overvåges, styres og rapporteres i overensstemmelse med bestyrelsens risikoappetit, der er fastlagt i bestyrelsens politikker og retningslinjer
- Det er vurderet, at solvenskapitalkravet opgjort i henhold til standardmodellen er passende i forhold til risikoprofilen og kan dække tab som foreskrevet i Solvens II-direktivet
 - Overgang til ny opgørelsesmetode ultimo 2022 ændrer ikke herpå
- På længere sigt er pensionskassen også underlagt en lang række eksterne risici, heriblandt bæredygtighedsrisici

Den overordnede risikoprofil tager udgangspunkt i den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel og strategi. Livsforsikrings- og pensionsvirksomheder har normalt de samme overordnede risici over en længere periode.

Pensionskassens forretningsmodel er påvirket af forskelligartede risici, der i varierende grad kan give anledning til tab af kapitalgrundlag, forretningsomfang og omdømme. Der er både risici, som pensionskassen ønsker at tage på baggrund af forretningsmodellen – fx markeds- og forsikringsrisici – og risici, som pensionskassen ønsker at begrænse – fx operationelle risici. Derudover er pensionskassen udsat for eksterne risici, fx regulatoriske risici, som i vid udstrækning er uden for pensionskassens kontrol.

Risikoidentifikation er et vigtigt redskab i tilrettelæggelse og prioritering af risikostyringen, herunder når bestyrelsen i politikker og retningslinjer fastlægger risikoappetit og konkrete retningslinjer for identifikation, kvantificering, overvågning og kontrol samt styring og rapportering af risici forbundet med forretningsmodellen.

Kvantificering af risici

Kvantificering af markedsrisici, forsikringsrisici og operationelle risici til beregning af solvenskapitalkravet sker med standardmodellen specificeret i lovgivningen. Standardmodellen fastlægger med 99,5 % sandsynlighed grænsen for, hvor stort tab pensionskassens risikoeksponeringer kan give på 12 måneders sigt. Det betyder, at der er under 0,5 % sandsynlighed for at opleve et større tab end solvenskapitalkravet på 1-års sigt. Tab større end solvenskapitalkravet vil svare til en "200-års begivenhed".

Markedsrisici er den væsentligste af pensionskassens kvantificerbare risikokategorier, og især aktierisiko, renterisiko og spændrisiko bidrager væsentligt til den solvensmæssige markedsrisiko. Valuta- og koncentrationsrisikoen bidrager mindre til den samlede markedsrisiko.

Nogle markedsrisici kan henføres til investeringer i alternative aktiver, hvis værdi og risici ikke kan baseres på priser observeret i markedet, jf. afsnit D.4. Dette øger ikke i sig selv risikoen ved at investere i alternative aktiver, men metoder og principper, der skal anvendes i styringen af disse aktiver, er ikke de samme som dem, der anvendes på aktiver, hvor pris og risiko lettere kan observeres i markedet, jf. afsnit C.2.

Blandt livsforsikringsrisici er levetidsrisiko den dominerende risikofaktor.

Likviditetsrisici, eksterne risici, strategiske risici samt omdømmerisici bliver ikke kvantificeret og anses ikke for at udgøre en direkte tabsrisiko for pensionskassen, der specifikt skal reserveres kapital til, jf. afsnit C.4 og C.6 nedenfor.

C.1 Forsikringsrisici

De forsikringsmæssige risici kendetegnes ved, at de følger de produkter, pensionskassen udbyder. Det er alene i Garantiordningen, at produkterne giver anledning til forsikringsrisici, og pga. mange livrenter er levetidsrisikoen den væsentligste risiko inden for forsikringsrisiciene, jf. tabel 10.

Tabel 10: Livsforsikringsrisikomoduls basissolvenskapitalkrav (BSCR), ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Dødelighedsrisiko	0	0
Levetidsrisiko	123	161
Invaliditetsrisiko	1	5
Optionsrisiko	4	17
Omkostningsrisiko	2	7
Genoptagelsesrisiko	0	0
Katastroferisiko	0	0
Diversifikation mellem livsforsikringsrisikofaktorer	-6	-22
Livsforsikringsrisikomoduls basissolvenskapitalkrav (BSCR)	125	169

Livsforsikringsrisikofaktorerne i solvensopgørelserne dækker over:

- *Dødelighedsrisiko*: Risiko for tab som følge af en stigning i dødeligheden. Risikoen beregnes kun på policer, hvor en stigning i dødeligheden vil øge markedsværdien af forpligtelserne. Det vil fx ske, når medlemmets udbetaling ved død overstiger værdien af medlemmets depot.
- *Levetidsrisiko*: Risiko for tab pga. en uforudset stigning i medlemmers levetid, der vil resultere i en højere markedsværdi af forpligtelserne, da der skal betales ydelser i en længere årrække.
- *Invaliditetsrisiko*: Risiko for stigende udgifter forbundet med en stigning i antallet af invalideskader og medlemmers tab af erhvervsevnen.
- *Optionsrisiko*: Risiko for tab pga. ændringer i anvendte forudsætninger om medlemmers policeadfærd. Policeoptioner omfatter fx retten til at stoppe præmieindbetaling eller genkøb af policen.
- *Omkostningsrisiko*: Risiko for en permanent stigning i omkostningsniveauet, som skal dækkes af pensionskassen.
- *Katastroferisiko*: Risiko for tab pga., at gruppelivsdækninger bliver ramt af et katastrofescenarie.
- *Diversifikation*: Der bliver i solvensopgørelser taget højde for, at forskellige livsforsikringsrisici ikke vil indtræffe samtidigt, når den samlede livsforsikringsrisiko bliver opgjort.

Risikokoncentrationer og -reduktioner

Bestyrelsen har i forsikringspolitikken fastsat, at der ikke afgives garantier i forbindelse med nytegning. Derfor vedrører de forsikringsmæssige risici tidligere indgåede aftaler.

Pensionskassens forsikringsdækninger indebærer ingen væsentlige risikokoncentrationer.

Pensionskassen anvender ikke aktuelt genforsikring.

En væsentlig risikoreduktion foregår ved, at en meget stor del af pensionskassens forsikringsdækninger er placeret i Forenede Gruppeliv (FG) sammen med andre pensionsvirksomheders forsikringsdækninger. Pooling af forsikringsrisici i FG indebærer en reduktion af de deltagende virksomheders forsikringsrisici.

Likviditetsrisici afledt af fortjenstmargen indregnet i kapitalgrundlaget

Der opgøres ikke forventet fremtidig fortjeneste indeholdt i fremtidige præmier. Derfor er der ingen påvirkning af likviditetsrisikoen af fortjenstmargen.

Overvågning af livsforsikringsrisici

Forsikringsrisiciene overvåges bl.a. ved årlige analyser og estimering af de parametre, der ligger til grund for, hvilke forsikringsrisici pensionskassen ønsker at påtage sig fremadrettet i forsikringspolitikken.

Den primære overvågning bygger på de periodiske analyser af parametre for medlemmers dødelighed, invaliditet, præmieophør, genkøb af police, etc., der foretages i forbindelse med opdateringer af det tekniske grundlag. Det tekniske grundlag beskriver bl.a. de metoder og input, der bliver anvendt i opgørelsen af de forsikringsmæssige forpligtelser (hensættelserne).

Der foretages desuden analyser af effekten af alternative levetids-/dødelighedsforudsætninger for pensionskassens solvensdækning i de årlige ORSA-rapporter.

Derudover udarbejdes der periodiske reverse stresstest for levetids- og optionsrisikoen, hvor det bliver beregnet, hvor meget medlemmers dødelighed respektive deres tilbagekøb af policer og ophør med præmieindbetaling skal ændre sig, for at solvensdækningen falder til enten 125 % eller 100 %.

C.2 Markedsrisici

Markedsrisici er risikoen for tab som følge af, at værdien af aktiver og forpligtelser ændrer sig ved ændringer i markedsforholdene. Størrelsesordenen og sammensætningen af pensionskassens markedsrisici er fastsat inden for rammerne af bestyrelsens overordnede risikoappetit og politik for investeringsområdet.

Det er aktiverne og forpligtelser vedr. Garantiordningen, Seniorordningen og Egenkapitalen, der bidrager til markedsrisikoen i solvensopgørelsen, jf. tabel 11.

Tabel 11: Markedsrisikomoduls basissolvenskapitalkrav (BSCR), ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Renterisiko (rentefaldsscenario)	42	45
Aktierisiko	102	158
Ejendomsrisiko	0	0
Kreditspændrisiko	60	83
Valutarisiko	15	22
Koncentrationsrisiko	28	0
Diversifikation mellem Markedsrisikofaktorer	-81	-47
Markedsrisiko i alt	166	261

Markedsrisikofaktorerne i solvensopgørelserne dækker over:

- **Renterisiko:** Udtrykker hvor meget værdien af rentebærende investeringsaktiver og gældsposter samt forsikringsmæssige hensættelser ændrer sig ved renteændringer. For pensionsvirksomheder med livrenter omfattet af ydelsesgarantier udgør renterisikoen traditionelt en meget væsentlig risikofaktor, idet ydelsesgarantierne fører til en uundgåelig eksponering overfor renteændringer.
 - Det er et krav, at renterisikoen skal opgøres ved at foretage en reprisering af de fremtidige cash-flow for henholdsvis aktiver og forsikringsydelser.
 - Renterisikoen styres bl.a. ved hjælp af afledte finansielle instrumenter. Det gælder især for Garantiordningen, hvor renterisikoen på pensionsforpligtelserne i høj grad afdækkes ved brug af renteswaps, swaptioner samt obligationer. Herudover anvendes renteswaps og futures i den aktive styring af renterisikoen på obligationsbeholdningen.
- **Aktierisiko:** Risiko for tab på aktier og andre former for ejerandele. Aktierisikoen er opdelt i tre typer eksponeringer:
 - Børsnoterede aktier i OECD-lande (type 1)
 - Unoterede aktier og aktiver, der ikke gennemlyses (type 2)
 - Strategiske aktier

Standardmodellens aktie-stød er på 39 % for børsnoterede aktier udstedt inden for OECD og 49 % for øvrige aktier reguleret med en symmetrisk aktiejustering. Den symmetriske aktiejustering indebærer et tillæg (fradrag) i standardstødet på op til 10 %-point afhængig af, hvor store kursstigninger (kursfald), der har været i perioden op til opgørelsestidspunktet. Strategiske aktier har et aktiestød på 22 %, og vedrører hovedsageligt ejerandelen i Sampension Administrationsselskab A/S.

- *Ejendomsrisiko*: Risiko for tab på ejendomsinvesteringer. Pensionskassens ejendomsinvesteringer ligger i fonde, der ikke gennemlyses, og derfor opgøres risikoen vedr. disse fonde i aktierisiko-modulet.
- *Valutarisiko*: Risiko for tab på udenlandske aktiver pga. ændringer i valutakurser. Pensionskassen opgør løbende nettoeksposeringen på alle valutaer, som investeringsaktiverne er denomineret i. Overstiger nettoeksposeringen i en valuta en mindre tærskelværdi, fastsat som en procentdel af investeringsporteføljen, er der fastsat rammer for, hvor meget af nettopositionen, der skal være afdækket for at undgå en uønsket koncentration på valutaen. Eneste undtagelse herfra er positioner i EUR, hvor der ikke er noget krav om afdækning.
- *Kreditspændrisiko*: Risiko for tab på obligationer, lån mv. pga. udvidelser i de pågældende instrumenters spænd i forhold til en risikofri rente. Udvidelserne kan fx skyldes et ændret syn på obligationsudstederes/låntageres kreditværdighed eller på instrumenters omsættelighed.
- *Koncentrationsrisiko*: Risikoen for tab på investeringsstrategier, der indebærer koncentrationer inden for specifikke markedssegmenter, fx udstedere, lande og brancher. En koncentrationsrisiko kan også give sig til kende ved, at prisen på investeringsaktiver, der under normale omstændigheder udvikler sig uafhængigt af hinanden, begynder at udvikle sig på samme måde, dvs. at deres priser bliver korrelerede. Dette observeres ofte i perioder med stor stress på de finansielle markeder og ved høje risikopræmier.
- *Diversifikation*: Der bliver taget højde for, at forskellige markedsrisici ikke vil indtræffe samtidig, når den samlede markedsrisiko opgøres. Disse korrelationseffekter er afhængige af, om et rentestignings- eller et rentefaldsscenario vil være hårdest for pensionskassen.

Overvågning af markedsrisici

Markedsrisici overvåges til daglige risikostyringsformål med en egenudviklet risikomodel, der måler investeringsportefølgers Value-at-Risk med en horisont på op til 1 år og med forskellige sandsynligheder. Modellen tager udgangspunkt i statistiske analyser af de risikofaktorer, som investeringsaktiver er eksponeret overfor, fx aktie-, rente-, valuta-, volatilitets- og kreditspændrisici. Aktivers risiko måles ud fra standardafvigelse på deres afkast og bliver med korrelationer knyttet sammen til et samlet mål for investeringsporteføljerns markedsrisiko.

Risikomodellen danner også grundlag for en række af bestyrelsens risikorammer, der overvåges af risikostyringsfunktionen. Bestyrelsen har besluttet, at disse risikorammer skal belastes med investeringernes Value-at-Risk opgjort over en 3 måneders horisont med et konfidensniveau på 97,5 %. Det svarer til, at der én gang inden for 10 år forventes et kvartalsvist tab, som er større end den opgjorte Value-at-Risk.

Som et supplement hertil gennemføres som led i ORSA-processen også analyser, hvor udvalgte risikofaktorer implikationer for investeringsaktiverne bliver vurderet med såvel kvantitative som kvalitative metoder. Analyserne anvendes bl.a. til at belyse ekstreme markedsbevægelser potentielle effekter på grupper af investeringsaktiver eller investeringsporteføljen som helhed.

På den strategiske horisont overvåges via kapitalplanen desuden pensionskassens robusthed over for markedsrisici, hvor det antages at ugunstige stressscenarier løber over en længere årrække, for visse scenarier vedkommende i op til 10 år.

Prudent person-princippet

Under Solvens II skal investeringerne foretages inden for rammerne af prudent person-princippet, der anses for at være en adfærdsmæssig standard såvel som en vurdering af dømmekraft og af investeringsbeslutninger. I overensstemmelse med dette princip, som er integreret i investeringspolitikken, vil de investeringsansvarlige, inden de foretager nye investeringer, vurdere om de:

- har en passende kvalitet og er med til at opfylde forpligtelserne over for medlemmerne
- sker i aktiver, hvor identificerede risici bliver målt, overvåget, styret og rapporteret

- tager hensyn til varighed, valuta og kobling til forpligtelser, når investeringer foretages
- er underlagt passende rammer i forhold til bl.a. udstedere, aktivklasser og sektorer.

Herudover har pensionskassen etableret forretningsgange, der sikrer, at nye investeringer kan håndteres og understøttes i pensionskassens fonds-, risikostyrings-, solvens- og regnskabssystemer på en betryggende måde, herunder opfylde lovgivningsmæssige krav til bogføring, indberetninger til myndigheder mv.

Overholdelsen af prudent person-princippet overvåges regelmæssigt. Bestyrelsens involvering heri sker bl.a. gennem behandling af en årlig PPP-rapport med analyser, der adresserer om investeringer såvel enkeltvis som på porteføljeniveau opfylder ovennævnte krav i forhold til medlemmers behov og forventninger.

Værdiansættelsesudvalget har ansvar for, at veldefinerede og passende værdiansættelsesmetoder bliver anvendt på investeringer, heriblandt alternative investeringer, hvor eksterne prisoplysninger ikke er til rådighed.

For større enkeltinvesteringer, der skal godkendes af enten direktionen eller bestyrelsen, skal risikostyringsfunktionen mv. forinden have vurderet, hvorvidt den opfylder PPP-kriterierne, om at alle væsentlige risici ved investeringen er identificeret og kan håndteres betryggende i pensionskassens arbejdsgange og systemer, herunder at risici kan måles, overvåges og rapporteres.

Ved brug af eksterne porteføljeforvaltere skal ovenstående krav ligeledes være opfyldt.

Sikring af prudent person-princippets efterlevelse i relation til alternative investeringer

Alternative investeringer er en betegnelse for en bred vifte af investeringer med meget forskellige karakteristika. Alternative investeringer er ikke i sig selv mere risikofyldte end andre investeringer, men stiller andre krav til risikostyringen, end der gælder for styringen af traditionelle aktie- og obligationsinvesteringer. Pensionskassen har derfor, parallelt med at omfanget af alternative investeringer er steget, udbygget risikostyringssystemet for at sikre tilstrækkelig identifikation, måling, overvågning og styring af alternative investeringer. Centralt i styringen af alternative investeringer er, at der gennemføres en grundig *due diligence* på den enkelte investering, inden den foretages.

Pensionskassen har anlagt en forsigtig strategi i forhold til nye alternative investeringer. Det indebærer blandt andet, at der bliver taget højde for, at disse aktiver typisk ikke kan afhændes med kort varsel, ligesom beholdningsopbygninger inden for en specifik aktivtype er strakt ud over en længere periode for at begrænse afhængigheden af specielle markedsforhold på et givent tidspunkt.

Risikokoncentrationer

Bestyrelsens politik for investeringsområdet har bl.a. til formål at sikre, at investeringsporteføljen tilrettelægges, så der ikke foreligger en uforholdsmæssig stor afhængighed af en bestemt kategori af aktiver, et bestemt investeringsmarked eller en bestemt enkeltinvestering eller modpart. Risikoen knyttet til enkelte eksponeringer eller grupper af forbundne eksponeringer ønskes generelt på et så lavt niveau, at tab knyttet til specifikke risikopositioner ikke kan påvirke det samlede afkast væsentligt. For særligt sikre typer af eksponeringer fastsætter bestyrelsen specifikke rammer, der giver adgang til større eksponeringer.

Følsomhedsanalyser

Følsomheden over for markedsrisici overvåges dagligt ved at estimere udviklingen i balancen og solvenskapi-talkravet.

Derudover udarbejdes der periodiske reverse stresstest for de væsentligste markedsrisici, dvs. stresstest hvor man ser, hvor stort et tab pensionskassen kan tåle på en given risikofaktor, før solvensdækningen falder til enten 125 % eller 100 %. Som det fremgår af tabel 12, vil pensionskassens solvensmæssige stilling fortsat være robust selv efter meget kraftige negative stød.

Tabel 12: Udvalgte finansielle reverse stress' påvirkning af pensionskassens solvensdækning

2022

Solvensdækning	
• før reverse stress:	257 %
• hvis gældsinstrumenter og hensættelser opgøres med gældende renter fratrasket 200 bp:	-50 %
• hvis aktiebeholdnings værdi nedskrives med 100 %:	-65 %
• hvis beholdning af realkreditobligationer mv.'s værdi nedskrives med 17 %:	-157 %
• hvis beholdning af udenlandske statsobligationer mv. nedskrives med 41 %:	-157 %
• hvis beholdning af securitiseringer mv. nedskrives med 100 %:	-9 %

Anm.: Når risikoen på en given risikofaktor/gruppe af finansielle instrumenter ikke er større end, at et reverse stress af risikofaktoren ikke kan bringe solvensdækningen ned på 100 %, vises i stedet effekten på solvensdækningen, efter værdien af den pågældende gruppe af finansielle aktiver er nedskrevet med 100 % (blevet værdiløse). I vurdering af solvensdækningens robusthed over for rentefald med reverse stress, angives dog effekten af et rentefald på 200 bp, hvis solvensdækningen ikke er nedbragt til 100 % for et rentefald mindre end 200 bp.

I en årlig kapitalplan vurderes de væsentligste risikofaktorer langsigtet implikationer med fremskrivninger af balancen, kapitalgrundlaget og solvenskapitalkravet under antagelse om relevante ugunstige markedsudviklinger.

Både de daglige opgørelser af balance og solvenskapitalkrav, reverse stresstest samt kapitalplanen viser, at pensionskassens økonomiske stilling er robust.

Basisrisici

Afdækning af markedsrisici giver anledning til basisrisici, idet den oprindelige position og afdækkende positions betalingsprofil typisk ikke er identiske. Pensionskassen er blandt andet eksponeret mod basisrisiko i forbindelse med afdækning af renterisikoen på de forsikringsmæssige forpligtelser.

Med henblik på at begrænse og overvåge basisrisici er der udover en ramme for den samlede renterisiko tillige fastsat rammer for renterisikoen opdelt på løbetidsbånd.

Ikke-balanceførte Investeringstilsagn

Som led i investeringsforvaltningen indgår pensionskassen, aftaler med investeringsselskaber og -fonde om at deltage i senere investeringer. Investeringstilsagnene indebærer en potentiel risiko for en stigning i markedsrisiciene. Denne risiko anses dog ikke for væsentlig, idet investeringsselskaber og -fonde sideløbende med effektivering af investeringstilsagn tilbagebetaler på tidligere investeringer, som pensionskassen har foretaget.

C.3 Kreditrisici

Udover kreditspændrisikoen, der betragtes som en del af markedsrisiciene, påtager pensionskassen sig en modpartsrisiko i forbindelse med især indgåelsen af kontrakter i afledte finansielle instrumenter, men også på banktilgodehavender afledt af den almindelige drift, heriblandt investeringsforvaltningen og betalinger til og fra medlemmerne.

Tabrisikoen på modparter i kontrakter i afledte finansielle instrumenter er pga. indgåede aftaler om daglig regulering af sikkerhedsstillelse for kontrakternes markedsværdi begrænset. Alligevel har pensionskassen valgt, at kontrakter i afledte finansielle instrumenter for størsteparten bliver indgået med modparter, der er globalt eller nationalt systemisk vigtige finansielle institutioner. Baggrunden herfor er et ønske om at begrænse risikoen for, at pensionskassens markedsrisici pludseligt bliver ændret, fordi en modpart bliver nødlidende, og indgåede kontrakter lukket ned.

I opgørelsen af solvenskapitalkravet pr. 31. december 2022 bidrog overnævnte modpartsrisici til basissolvenskapitalkravet med 11 mio. kr. mod 19 mio. kr. ultimo 2021.

C.4 Likviditetsrisici

Likviditetsrisici opgøres på den samlede balance og er afspejlet i betalingsstrømme både på kort og langt sigt. Likviditetsrisici overvåges i pensionskassens risikoprofil med inddragelse af resultaterne fra pensionskassens kapitalplan.

Likviditetsrisiko består både af fundingrisiko og markedslikviditetsrisiko. Fundingrisiko udtrykker bl.a. risikoen for, at der med kort varsel skal skaffes likvide midler til dækning af pensionsudbetalinger. Markedslikviditetsrisiko udtrykker risikoen for at måtte afhænde aktiver til lavere salgspriser, end der kan opnås under normale forhold.

Pensionskassens likviditet overvåges dagligt i forbindelse med investeringsplanlægningen, mens den langsigtede likviditetspåvirkning analyseres i kapitalplanen.

For pensionskassen som langsigtet institutionel investor, med investeringer der ikke er lånefinansierede, er fundingrisikoen beskeden. Endvidere medfører investeringsstrategien, at pensionskassen har en stor mængde investeringsaktiver af høj kreditkvalitet, som kan stilles til sikkerhed for likviditet, hvilket reducerer markedslikviditetsrisikoen væsentligt. De fleste af disse investeringsaktiver vurderes også kunne anvendes som sikkerhed – eller kunne belånes – i stressede markeder fx præget af "flight to quality".

Pensionskassens pensionsudbetalinger overstiger præmieindtægterne inden for den strategiske planlægningshorisont, men investeringerne tilrettelægges med det formål at sikre et positivt cash flow fra den daglige drift. Dermed minimeres risikoen for tab foranlediget af mangel på likviditet mest muligt.

Blandt pensionskassens investeringer er de alternative investeringer generelt de mest illikvide.

C.5 Operationel risiko

Ved operationel risiko forstås risiko for tab pga. uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder.

Der skal ske registrering og rapportering af alle væsentlige, alvorlige og særligt alvorlige operationelle hændelser, hvor der er risiko for tab. Der udarbejdes periodiske risikovurderinger baseret på eksisterende og nye risici.

Der er både i pensionskassen og Sampension Administrationsselskab A/S fokus på at indsamle beskrivelser af observerede hændelser, der kan danne grundlag for eventuelle forbedringer i forretningsgange, systemer og procedurer. Sigtet hermed er, at risikostyringssystemet på en omkostningseffektiv måde skal bidrage til at minimere risikoen for operationelle hændelser.

I opgørelsen af solvenskapitalkravet pr. 31. december 2022 bidrog de operationelle risici til solvenskapitalkravet med 13 mio. kr. sammenlignet med 18 mio. kr. ultimo 2021.

It-sikkerhedsrisici

It-sikkerhedsrisici er risici for tab som følge af brud på fortrolighed, integritet eller tilgængelighed som følge af menneskelige, systemmæssige eller eksterne hændelser. It-sikkerhedsfunktionen i Sampension Administrationsselskab A/S identificerer, håndterer, overvåger og rapporterer it-sikkerhedsrisici inden for de rammer bestyrelsen har fastlagt i politikker og retningslinjer.

It-sikkerhedsfunktionen udfører løbende risikovurderinger af pensionskassens systemer med henblik på at identificere risici samt facilitere risikoreducerede forbedringer. Dertil udføres årligt en ekstern benchmark af pensionskassens sikkerhedsværn med henblik på at teste pensionskassens modstandsdygtighed over for it-sikkerhedsrisici.

It-sikkerhedsrisici vurderes acceptabel i 2022 og der har i perioden ikke været registreret kritiske it-sikkerhedshændelser.

C.6 Andre væsentlige risici

Ud over ovenstående kvantificerbare risici er pensionskassen underlagt en række udefrakommende risici, som i vid udstrækning er rammevilkår. Det drejer sig om eksterne-, strategiske- og omdømmerisici, der ikke indgår i solvensberegningen. Alle tre risici er vanskelige at kvantificere. Derudover har solvensopgørelsen en tidshorisont på 12 måneder, hvor de udefrakommende risici ofte vil være længere tid om at slå igennem på pensionskassens balance og solvens.

Eksterne risici

Ledelses- og risikostyringssystem skal også tage højde for eksterne risici og rammevilkår, som pensionskassen ingen eller begrænset indflydelse har på, men som den skal kunne reagere på for at begrænse skadevirkninger eller opnå mulige fordele.

Eksterne risici kan betragtes dels som underliggende faktorer, der styrer udviklingen i pensionskassens markeds-, livsforsikrings- og operationelle risici beskrevet ovenfor, dels risici, som bestyrelsen så vidt muligt skal være bevidst om, når den fastlægger målsætninger og rammer for investeringer, produkter mv.

Eksempler på eksterne risici, som ledelses- og risikosystemet skal være tilpasset til at håndtere, er:

- Nye spilleregler for international handel og økonomisk/finansielt samarbejde
- Ændringer i medlemmers arbejdsforhold og levevilkår
- Ændringer i markeds- og konkurrenceforhold
- Ny teknologi
- Klimaforandringer.

Eksterne risici vurderes ikke at give anledning til yderligere behov for kapital, end hvad standardmodellen for opgørelse af pensionskassens solvenskapitalkrav kommer frem til.

Bæredygtighedsrisici

Bæredygtighedsrisici er miljø- og klimamæssige, sociale eller ledelsesmæssige begivenheder som, hvis de opstår, kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af en eller flere investeringer og dermed pensionskassens afkast.

Identificering af bæredygtighedsrisici er en integreret del af pensionskassens investeringsprocesser. Bæredygtighedsrisici vurderes både i forbindelse med investeringers gennemførelse og som en del af den løbende overvågning. Det er afgørende for, at eksisterende eller nye bæredygtighedsrisici bliver identificeret og håndteret.

Klimarisici er identificeret som den væsentligste eksterne bæredygtighedsrisiko.

De finansielle risici i forhold til klima kan opgøres i to primære kategorier, dels fysiske risici, dels transitionsrisici:

- *Fysiske risici afledt af miljø- og klimamæssige forandringer* dækker fx over uventede og mere ekstreme vejrfænomener. Det kan på aktivsiden betyde, at investeringer i ejendomme og skove værdiforringes pga. oversvømmelser, stigende havniveauer, tørke og naturbrande.
- *Transitionsrisici forbundet med omstilling til en lavemissionsøkonomi* er et resultat af det øgede fokus på klimamålsætninger og klimarelaterede risici i samfundet. Transitionsrisici omfatter fx:
 - politiske og juridiske risici, der kan påvirke lovligheden eller rentabiliteten af bestemte økonomiske aktiviteter,
 - teknologiske risici, der kan medføre at ny teknologi overflødiggør eksisterende teknologi eller at investeringer i konkurrerende ny teknologi værdiforringes betydeligt
 - ændringer i udbud og efterspørgsel i takt med at klimapåvirkning af produkter og services tages i betragtning af private husholdninger og virksomheder
 - omdømmerisici knyttet til kommunikation ('greenwashing'), produktudbud og udviklingsstrategier for både virksomheder og sektorer

Håndtering af klimarisici er integreret i pensionskassens styring af investeringsrisici, herigennem ved

- diversifikation og risikospredning,
- måling og overvågning af porteføljens klimaaftryk og omstillingsparathed, samt
- due diligence og aktivt ejerskab.

På den baggrund vurderes klimarisici ikke for nuværende at udgøre en væsentlig finansiel risiko, og der er heller ikke identificeret andre bæredygtighedsrisici, som vurderes at kunne få væsentlig negativ indvirkning på afkastet til ugunst for medlemmernes pensioner og – i tilfælde af garantier – tillige belaste kapitalgrundlaget.

Der er etableret processer, der medfører at nye bæredygtighedsrisici vil blive afdækket og håndteret på linje med øvrige finansielle og ikke-finansielle risici.

Strategisk risiko

Den strategiske risiko kan beskrives som risikoen for, at den fastlagte strategi fører til aktiviteter og risici, som burde være undgået, eller som afskærer fra ønskelige aktiviteter og risici.

Den strategiske risiko har en lang tidshorisont og vurderes ikke at give anledning yderligere behov for kapital, men har større betydning for udviklingen i pensionskassens forretningsomfang.

Omdømmerisici

Pensionskassens aktiviteter kan give anledning til forværrede relationer til væsentlige interessenter, ikke mindst medlemmerne, og til negativ presseomtale.

Omdømmerisici er i praksis svære at kvantificere, men vurderes ikke at give anledning til væsentlig risiko for tab, der vil belaste kapitalgrundlaget. Omdømmerisici har større betydning i vurderinger af pensionskassens fremtidige forretningsomfang.

C.7 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger at tilføje til ovenstående gennemgang.

Afsnit

D

D. Værdiansættelse til solvensformål

I dette afsnit gennemgås anvendte værdiansættelsesprincipper for investeringsaktiver og forsikringsmæssige hensættelser samt øvrige forpligtelser, der danner grundlag for opgørelse af dels pensionskassens kapitalgrundlag, dels risikoeksponeringer, for hvilke der bliver opgjort bidrag til pensionskassens solvenskapitalkrav. De mest centrale pointer er:

- Forsikringsmæssige hensættelser bliver fra og med ultimo 2022 opgjort efter forskellige metoder, alt efter om det er til solvensformål eller regnskabsaflæggelse
 - De anvendte metoder indebærer en mindre forskel i hensættelserne mellem solvens- og regnskabsbalancen
- Aktiver og andre forpligtelser værdiansættes til dagsværdi til både solvensformål og regnskabsaflæggelse, og hvor muligt til observeret markedspris
- For aktiver og andre forpligtelser, hvor værdiansættelse til en observeret markedspris ikke er mulig, bliver værdien fastsat med værdiansættelsesteknikker, der i vist omfang baserer sig på skøn behæftet med usikkerhed
- Der er fastlagt retningslinjer, der sikrer minimum månedlig regulering af unoterede investeringsaktiver til dagsværdi og justering af værdiansættelsesmetoder, når det er påkrævet

D.1 Aktiver

Værdiansættelse til solvensformål

Aktiver i solvensbalancen værdiansættes i henhold til samme principper og metoder, der er beskrevet i pensionskassens årsrapport under anvendt regnskabspraksis.

Værdiansættelsesmetoder anvendt på aktivklasserne i Solvens II-balancen er specificeret i tabel 13. Alle aktiver opgøres til dagsværdi, og for noterede aktiver tages der udgangspunkt i officielle priser fra de pågældende børser. Hvor det ikke er muligt, bliver aktivets værdi fastsat med værdiansættelsesteknikker, der i vist omfang baserer sig på skøn behæftet med usikkerhed.

Tabel 13: Anvendte værdiansættelsesmetoder på aktiver

Mio. kr.	Værdiansættelsesmetoder	2022	2021
Immaterielle anlægsaktiver:	Indregnet til 0 kr. i solvensbalancen, da aktiverne ikke kan sælges særskilt.	0	0
Udskudte skatteaktiver:	Uudnyttede skattemæssige underskud indregnes i det omfang, det er sandsynligt, at underskuddene kan udnyttes ved modregning i overskud i efterfølgende år.	0	0
Dattervirksomheder og associerede virksomheder:	Måles til en forholdsmæssig andel af den indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte regnskab. Virksomhedernes værdiansættelse af egne aktiver og passiver sker til dagsværdier. I denne post indgår også selskaber, hvori pensionskassens investeringer i ejendomme, energianlæg og skov er placeret. Dagsværdien på disse aktiver opgøres i DCF-modeller ved diskontering af forventede cash flows med en rentekurve, hvori indgår markedskonforme risikopræmier.	31	36
Børsnoterede aktier:	Markedskurs (likvide markeder)	34	104
Unoterede aktier:	Indre værdi i henhold til virksomhedernes seneste foreliggende regnskab.	37	35
Statsobligationer:	Markedskurs (likvide markeder)	2.521	3.063
Virksomhedsobligationer:	Markedskurs (likvide markeder)	1.644	1.036

Tabel 13: Anvendte værdiansættelsesmetoder på aktiver (fortsat)

Mio. kr.	Værdiansættelsesmetoder	2022	2021
Gældsinstrumenter sikret med pant:	- Nutidsværdi ved diskontering af cash flows med rentekurve - Skønsmæssig værdi (ældre fonde)	13	35
- Collateralized loan obligation (CLO'er) - Collateralized debt obligations (CDO'er) - Asset backed securities (ABS)			
Investeringsfonde:	- Måles til den forholdsmæssige andel af den indre værdi i henhold til fondenes senest aflagte årsrapport. Fondenes egen værdiansættelse af aktiver og passiver sker til dagsværdier. - Markedskurs (likvide markeder)	1.036	1.172
- Private equity - Ejendoms- og skovfonde - Hedgefonde - Fixed income- og kreditfonde			
Derivater (aktiver):	- Nutidsværdi ved diskontering af cash flows med rentekurve - Markedskurs (likvide markeder)	456	287
- Afledte finansielle instrumenter (OTC) - Afledte finansielle instrumenter (børsnoterede)			
Indlån og likvide beholdninger:	- Nominel værdi, svarende til dagsværdi - Nutidsværdi ved diskontering af cash flows med rentekurve	231	157
inkl. reverse repoer			
Aktiver i markedsrente:	Værdiansættes efter samme metoder som beskrevet under de enkelte aktivtyper ovenfor. Aktiver i markedsrente er samlet i én post i solvensbalancen	10.786	12.379
Udlån mv.:	Dagsværdi estimeres som den tilbagediskonterede værdi af de fremtidige betalinger, hvor diskonteringsrenten justeres for at tage hensyn til udviklingen i markedets risikopræmie på denne type kreditrisiko.	10	10
Øvrige aktiver/tilgodehavende:	Nominel værdi, svarende til dagsværdi	519	68
Aktiver i alt*		17.317	18.382

* Der er en mindre forskel mellem aktiver i alt i solvensbalancen og i årsrapporten. Forskellen skyldes forskellige principper for bruttoficering.

Forskelle i værdiansættelse mellem solvens- og regnskabsbalancen

Der er generelt ikke forskel på værdiansættelsen på aktiver mellem solvensbalance og regnskabsbalance. En undtagelse er dog immaterielle anlægsaktiver, der værdiansættes til nul i solvensbalancen. Beholdningen af immaterielle anlægsaktiver er 0 ultimo 2022.

Der er forskellig kategorisering af aktiver mellem solvens- og regnskabsbalancen, hvorfor balancerne ikke er identiske.

D.2 Forsikringsmæssige hensættelser

Hensættelser opgjort efter branche

De forsikringsmæssige hensættelser opgøres som livsforsikringsforpligtelser opdelt i brancherne "forsikringer med gevinstandele" og "indeksreguleret og unit-linked forsikring":

- Produkterne hørende til "forsikringer med gevinstandele" er gennemsnitsrenteprodukter med overskudsdeling samt en tilknyttet ydelsesgaranti. Det er et produkt i afløb.
- "Indeksreguleret og unit-linked forsikring" indeholder dels de rene markedsrenteprodukter (3 i 1 livspension) uden garanti samt Seniorordningen, hvor der er en garanti på opsparingselementet.

En specifikation af de forsikringsmæssige hensættelser for hver branche er vist i tabel 14. Bemærk at der er sket ændring af opgørelsesmetode, herunder klassifikation i brancher, i løbet af året, hvorfor tallene i tabellen rykker sig fra 2021 til 2022.

Tabel 14: Forsikringsmæssige hensættelser specificeret efter opgørelsesmetode, ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Forsikringer med gevinstandele		
Bedste skøn	2.251	3.036
Risikotillæg	113	34
Opgjort som en helhed	0	1.285
Forsikringer med gevinstandele, i alt	2.364	4.355
Indeksreguleret / unit-linked		
Bedste skøn	12.399	546
Risikotillæg	1	0
Opgjort som en helhed	0	12.124
Indeksreguleret / unit-linked, i alt	12.400	12.670
Livsforsikringshensættelser, i alt	14.764	17.025

De forsikringsmæssige hensættelser består fra 2022 af et bedste skøn plus risikotillæg for alle produkter. Bedste skøn regnes som nutidsværdien af cash flows for forpligtelserne, mens risikotillægget beregnes som cost-of-capital af solvenskapitalkravet.

Produkterne hørende til branchen "Forsikringer med gevinstandele" indeholder elementer af overskudsdeling og materielle finansielle garantier. Denne kompleksitet i produkterne medfører, at cash flows må beregnes stokastisk. Ligeledes for Seniorordningen er det nødvendigt at regne stokastisk, for at kunne værdiansætte den finansielle garanti, der er indeholdt i produktet.

For de resterende markedsrenteprodukter er det ikke nødvendigt at regne stokastisk. Da ingen af disse produkter indeholder et samspil med egenkapitalen, hverken i form af overskudsdeling, bonus, fortjenstmargen eller risikoforrentning, vil udgangspunktet for fremregningen nødvendigvis altid være lig nutidsværdien af cash flows i fremregningen. Cash flow regnes derfor deterministisk ved brug af den risikofri rentekurve.

Beregningen af cash flows sker på grundlag af mange antagelser. Antagelser om bl.a. levetidsforventninger og medlemmernes udnyttelse af forsikringsoptioner – rettigheder til at ophøre med at betale pensionsbidrag eller overføre ordninger til andre pensionsvirksomheder – baseres på selskabets egne bestandsanalyser, der opdateres årligt. Udover den observerede levetid i dag tages der desuden højde for forventningerne til fremtidige levetidsforbedringer.

De finansielle antagelser bliver leveret af en Economic Scenario Generator (ESG). ESG'en fremregner forskellige aktivklasser i et sæt af scenarier, der hver indeholder en simulation af aktivernes afkaststier i de næste 100 år. Afkaststierne kalibreres til gældende markedsforudsætninger.

Den diskonteringsrentekurve, som pensionskassen anvender, indeholder desuden et tillæg i form af en volatilitetsjustering, der har til formål at reducere følsomheden over for markedsvolatilitet.

Usikkerhed ved opgørelse af hensættelser

Værdien af de forsikringsmæssige hensættelser er behæftet med en vis usikkerhed. Usikkerheden hører primært til de antagelser, der er anvendt beregningen af cash flows.

Der er usikkerhed forbundet med estimation af medlemmers fremtidige levetid, invaliditet mv., genkøb af policer, ophør med indbetaling af medlemsbidrag, etc. Udviklingen i disse parametre bliver løbende overvåget og opdateret, således at opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser giver et retvisende billede af pensionskassens forpligtelser over for medlemmer.

Der er endvidere usikkerhed i de anvendte ESG-scenarier. Beregningen af scenarierne foretages eksternt, og usikkerheden håndteres derfor ved løbende validering af scenarieoutputtet.

Forskelle i værdiansættelse

For alle produkter gælder, at opgørelsen af forsikringsmæssige hensættelser foretages forskelligt til brug for hhv. regnskab og solvens. Til solvensbrug opgøres de forsikringsmæssige hensættelser som beskrevet ovenfor. Metoden anvendt til regnskabsmæssige hensættelser afhænger af branchen.

For forsikringer med gevinstandele samt for Seniorordningen, opgøres hensættelserne til regnskab ud fra analytiske metoder, der leverer nutidsværdien af ydelses-cash flowet. Der regnes her både et bedste skøn samt et risikotillæg. Beregningen af det regnskabsmæssige risikotillæg er også forskellig, idet det ikke baseres på solvenskapitalkravet som i opgørelsen til solvensformål.

For markedsrenteprodukter, samt rene risikoprodukter i gennemsnitsrentemiljøet, opgøres hensættelserne "as-a-whole", hvor hensættelsernes værdi fastsættes, så den svarer til aktiverens værdi.

Antagelserne, der benyttes i de to forskellige opgørelser, er ens bortset fra den risikofrie rentekurve. I regnskabsopgørelsen anvendes Finanstilsynets rentekurve.

Tabel 15 viser værdien af de forsikringsmæssige hensættelser for hver branche i hhv. solvens- og regnskabsbalancen.

Tabel 15: Forskelle i værdiansættelsen af hensættelser til solvens og regnskab, ultimo 2022

Mio. kr.	Solvens	Regnskab
Forsikringer med gevinstandele		
Bedste skøn	2.251	2.304
- heraf FDB	0	0
Risikotillæg	113	20
Forsikringer med gevinstandele, i alt	2.364	2.324
Indeksreguleret / unit-linked		
Bedste skøn	12.399	12.397
Risikotillæg	1	0
Indeksreguleret / unit-linked, i alt	12.400	12.397
Livsforsikringshensættelser, i alt	14.764	14.721

Der er to primære årsager til at hensættelserne ikke er ens for solvens og regnskab:

- Den ene er, at der opgøres på grundlag cash flows i en stokastisk model til solvensformål, mens der til regnskaber anvendes en deterministisk analytisk metode til opgørelsen af hensættelser.
- Den anden forskel er; at i solvensopgørelsen er også modelleret de fremtidige interaktioner med egenkapitalen for forsikringer med gevinstandele.

Til solvensbalancen er det mest retvisende at beregne hensættelserne baseret på nutidsværdien af cash flows, idet en sådan beregning vil give det mest retvisende billede af hensættelserne i forskellige stress scenarier. Til regnskab er det ikke nødvendigt at beregne hensættelserne i stress scenarier, og det er derfor retvisende at anvende en analytisk tilgang.

Matchtilpasning

Pensionskassen anvender ikke matchtilpasning.

Erklæring om den anvendte volatilitetsjustering

Finanstilsynet har givet pensionskassen tilladelse til at værdiansætte de forsikringsmæssige hensættelser med en volatilitetsjustering til myndighedernes diskonteringsrentekurve. Hensigten med justeringen er at reducere følsomheden over for markedsvolatilitet i perioder med markedsuro. Konkret stabiliserer justeringen kapitalgrundlaget, idet værdien af især beholdningen af realkreditobligationer i højere grad kommer til at ændre sig i takt med værdien af de forsikringsmæssige hensættelser. Volatilitetsjusteringens effekten på forsikringsmæssige hensættelser, kapitalgrundlag og kapitalkrav er vist i tabel 16.

Tabel 16: Effekt af volatilitetsjustering (VA), ultimo år

Mio. kr.	2022		2021	
	Med VA	Uden VA	Med VA	Uden VA
Forsikringsmæssige hensættelser – bonusberettigede forsikringer (Garantiordningen)	2.364	2.403	3.070	3.413
Forsikringsmæssige hensættelser – unit link med garanti (Seniorordningen)	426	428	546	565
Kapitalgrundlag	637	596	882	520
SCR	248	249	364	384
MCR	111	112	164	173

Erklæring om anvendelse af den midlertidige risikofrie rentekurve

Pensionskassen anvender ikke som en overgangsforanstaltning den midlertidige risikofrie rentekurve i opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser og solvenskapitalkravet mv.

Erklæring om anvendelse af overgangsfradrag

Pensionskassen anvender ikke et overgangsfradrag i opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser.

Genforsikring

Pensionskassen anvender ikke genforsikring.

Væsentlige ændringer i beregningsforudsætninger

Der bliver hvert år gennemført en analyse af centrale parametre, der indgår i beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser, først og fremmest af medlemmers dødelighedsintensiteter samt frekvensen af medlemmers genkøb af policer eller ophør med indbetaling af præmier. I 2022 indebar det kun minimale ændringer i værdien af garantier og hensigtserklæringer inden for gennemsnitsrenteprodukter.

Pensionskassen har i 2022 ændret metode for opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser til solvensformål som beskrevet ovenfor.

D.3 Andre forpligtelser**Værdiansættelse til solvensformål**

Andre forpligtelser i solvensbalancen værdiansættes i henhold til de samme principper og metoder, der er beskrevet i pensionskassens årsrapport under anvendt regnskabspraksis. De specifikke værdiansættelsesmetoder anvendt på andre forpligtelser end de forsikringsmæssige er gengivet i tabel 17.

Tabel 17: Anvendte værdiansættelsesmetoder på andre forpligtelser

Mio. kr.	Værdiansættelsesmetoder	2022	2021
Derivater:	Som derivater under aktiver	920	136
Gæld til kreditinstitutter: • Inkl. repoer	Nominel værdi, svarende til dagsværdi	919	14
Finansiell gæld i øvrigt:	Gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi.	57	84
Diverse forpligtelser:	Nominel værdi, svarende til dagsværdi	20	241
Andre forpligtelser, i alt		1.916	475

Forskelle i værdiansættelsen mellem solvens- og regnskabsbalancen

Der er ikke forskel på værdiansættelsen af andre forpligtelser mellem solvensbalancen og regnskabet.

D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder

Et aktiv eller forpligtelse skal som standard værdiansættes til en noteret markedspris fastsat på et aktivt marked for det samme aktiv eller forpligtelse eller tilsvarende aktiver og forpligtelser justeret for eventuelle forskelle. Kan værdiansættelsen ikke ske med standardmetoden, foregår aktivets eller forpligtelsens værdiansættelse med en såkaldt "alternativ værdiansættelsesmetode".

Omfanget af poster værdiansat med alternative værdiansættelsesmetoder fremgår af tabel 18 nedenfor.

Alternative værdiansættelsesmetoder anvendt i pensionskassen er uden undtagelse anerkendte metoder, der også anvendes i andre pensionsvirksomheder og finansielle virksomheder.

For de alternative værdiansættelsesmetoder skelnes mellem, om de bygger på selskabsspecifikke skøn eller relevante markedsinput.

De væsentligste poster, hvor værdiansættelsen i væsentlig udstrækning bygger på selskabsspecifikke skøn, er de forsikringsmæssige hensættelser, unoterede fonde og aktier, securitiseringer, primært CLO'er, samt ejendomme og energianlæg. Disse posters værdier er derfor behæftet med de største beløbsmæssige usikkerhedsmarginer. Usikkerhedsmarginen på en posts værdi i solvensbalancen er en funktion af postens relative usikkerhed og postens beløbsmæssige størrelse i solvensbalancen.

For beholdningen af derivater gælder, at værdiansættelsen sker med anerkendte modeller og værdiansættelsesteknikker, der altovervejende baserer sig på markedsinput modtaget fra uafhængige dataleverandører.

Retningslinjer for regulering af unoterede aktivers værdiansættelse

Pensionskassen vurderer minimum månedligt, hvorvidt unoterede aktivers værdiansættelse skal værdireguleres. Regulering af unoterede aktiver kan fx blive udløst af ændringer i risikopræmier, markedsindeks og andre eksterne faktorer.

Prisen på størstedelen af de unoterede investeringsaktiver trackes imod bestemte markedsindeks, der har til hensigt at alarmere om større kursændringer. Det omhandler primært investeringer i private equity-, ejendoms- og infrastrukturfonde.

På direkte ejede unoterede investeringsaktiver, fx ejendomme og energianlæg, revurderes værdiansættelsen med DCF-modeller, hvor input består af bl.a. budgetter, rentekurver, risikopræmier, etc. I revurderingen indtages halvårligt eksterne rådgivere med henblik på at sikre at alle væsentlige risikofaktorer indgår i modellen på korrekt vis.

Der er opstillet en række koncentrationskrav, der medfører, at unoterede positioner ikke kan udgøre over en vis andel af den samlede portefølje. Disse positioner monitoreres løbende, og i tilfælde af en større op- eller nedskrivning vil denne blive godkendt i pensionskassens værdiansættelsesudvalg. De unoterede investeringsaktiver målt i størrelse bliver således løbende vurderet i forhold til både den samlede portefølje og den enkelte

medlems eksponering mod unoterede aktiver. Unoterede investeringsaktiver værdiansat med alternative værdiansættelsesmetoder er indplaceret i dagsværdihierarkiets niveau 3, jf. tabel 18.

Tabel 18: Fordeling af finansielle aktiver og forpligtelser ud fra deres placering i dagsværdihierarkiet

Mio. kr.	2022				2021			
	Niv. 1	Niv. 2	Niv. 3	I alt	Niv. 1	Niv. 2	Niv. 3	I alt
Finansielle aktiver	12.704	1.101	3.177	16.982	15.879	648	2.903	19.430
Finansielle forpligtelser	982	1.119	0	2.101	1.109	261	0	1.370
Nettoaktiver	11.722	-18	3.177	14.881	14.770	388	2.903	18.060
• Heraf vedrører gennemsnitsrente og kapitalgrundlag	3.758	-342	462	3.878	4.485	306	467	5.257
• Heraf vedrører markedsrente	7.964	324	2.715	11.003	10.285	82	2.436	12.804

Det er forankret i retningslinjer og arbejdsbeskrivelser, at de principper og metoder, der anvendes i værdiansættelsesmodellerne af unoterede aktiver, skal følge en konsistent og kvalitetssikret arbejdsgang. Det kontrolleres løbende via de tre forsvarslinjer.

Der foretages som minimum én gang årligt efterprøvning af de foretagne værdiansættelser (back-testing), hvilket kan lede til justeringer i de anvendte alternative værdiansættelsesmetoder. Der kan dog opstå markedsforhold, der indebærer en hyppigere efterprøvning af metoderne.

Når det i sjældne tilfælde er nødvendigt at justere en anvendt metode, forudsætter det, at der kan findes en mere korrekt opgørelsesmetode, der kan godkendes af førnævnte værdiansættelsesudvalg.

D.5 Andre oplysninger

Pensionskassen har udviklet en likviditetsscoringsmodel, der viser, at porteføljerne indeholder en stor beholdning af likvide aktiver ved normale markeder. Der kan dog være let øgede omkostninger i handlen med en række produkter i stresssituationer.

Likviditetsgraden af investeringsaktiverne er samlet set så høj, at risikoen for en forceret afhændelse af illikvide aktiver til priser forskellig fra disse aktivers dagsværdi ikke er væsentlig, hverken i forbindelse med likviditetsfremskaffelse til dækning af forfaldne betalingsforpligtelser eller ved tilpasninger af aktivsammensætningen i investeringsporteføljerne.

Der er ikke andre væsentlige oplysninger at tilføje til ovenstående gennemgang.

Afsnit

E

E. Kapitalforvaltning (styring af kapitalgrundlag og kapitalkrav)

I dette afsnit bliver pensionskassens kapitalgrundlag indledningsvist beskrevet. Kapitalgrundlaget er den kapital, som pensionskassen råder over til beskyttelse af medlemmerne, herunder opfyldelse af garantiforpligtelser afgivet over for hhv. medlemmer og finansielle modparter. Dernæst bliver pensionskassens solvenskapitalkrav samt minimumskapitalkrav gennemgået. Hovedkonklusionerne i afsnittet er:

- Kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt og består udelukkende af kapitalelementer tilhørende den bedste kategori (tier 1)
- Solvenskapitalkravet bliver opgjort betryggende med standardmodellen specificeret i lovgivningen
- Solvensdækningen har igennem 2022 været tilfredsstillende i forhold til både det risikobaserede solvenskapitalkrav og minimumskapitalkravet
- Indførsel af ny metode til opgørelse af værdien af forsikringsmæssige forpligtelser til solvensformål fra ultimo 2022 har kun i mindre udstrækning påvirket kapitalgrundlaget
- Solvenskapitalkravet er faldet som følge af en tilpasning til en ny inddeling af forsikringsmæssige forpligtelser anvendt i værdiansættelsen af hensættelserne til solvensformål

E.1 Kapitalgrundlag

Formål, politikker og processer til forvaltning af selskabets kapitalgrundlag

Pensionskassen sikrer, at kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at dække pensionskassens risici gennem løbende opgørelser, stresstest, følsomhedsanalyser samt ORSA-processen. ORSA-processen tager udgangspunkt i pensionskassens forretningsmodel, risikoprofil samt risikoappetit og indeholder en vurdering af selskabets robusthed over for chok på både kort og langt sigt.

Aktiverne i kapitalgrundlaget investeres i en særskilt portefølje, der har en konservativ investeringsstrategi.

Egenkapitalen opnår desuden risikoforrentning som betaling for den risiko, kapitalgrundlaget løber for policerne i Garantiordningen og Seniorordningen. Derudover tilfalder risiko- og omkostningsresultatet egenkapitalen. Aktuelt har pensionskassen desuden udlægskonti vedr. egenkapitalens dækning af tab for Garantiordningen.

Den langsigtede holdbarhed overvåges blandt andet ved hjælp af en kapitalplan, der udarbejdes årligt og indeholder en fremskrivning af kapitalgrundlag og solvenskapitalkrav. Fremskrivningen foretages for en række scenarier med henblik på at belyse risici, der kan give anledning til solvensmæssige udfordringer.

Hovedkonklusionen fra kapitalplanen er, at pensionskassens solvensmæssige stilling vil udvikle sig stabilt og svagt stigende i basisscenariet for fremskrivningen. Stress-scenarier kan dog bringe solvensdækningen under pres.

Kapitalgrundlagets sammensætning, størrelse og kvalitet

Pensionskassens kapitalgrundlag består udelukkende af egenkapital, jf. tabel 19.

Egenkapitalen er faldet i løbet af 2022, primært som følge af negative afkast på de investeringsaktiver, som kapitalgrundlaget er placeret i. Derudover er kapitalgrundlaget påvirket af overgangen til en ny myndighedsfastsat metode til opgørelse af de forsikringsmæssige hensættelser, så disse fra og med ultimo 2022 er opgjort på grundlag af cash flows, der for forsikringer med gevinstandele tillige er blevet fastlagt ved hjælp af stokastiske simulationer.

Tabel 19: Kapitalgrundlag, ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Egenkapital	681	882
Forskel mellem regnskabsmæssige og solvensmæssige hensættelser	-43	
Kapitalgrundlag	637	882

Egenkapitalens aktiver tilhører den bedste kapitalkategori i lovgivningen.

Pensionskassen anvender hverken gældsinstrumenter eller fortjenstmargen i kapitalgrundlaget. Fortjenstmargen er den forventede fremtidige indtjening på den nuværende forretning og er sat til nul.

Kapitalgrundlag til dækning af solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Hele kapitalgrundlaget kan anvendes til dækning af både solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet.

Forskelle mellem kapitalgrundlaget i solvens- og regnskabsbalancen

Kapitalgrundlaget opgøres som forskellen mellem aktiver og forpligtelser.

Den eneste forskel i opgørelsen af kapitalgrundlaget i solvens- og regnskabsbalancen skyldes forskellen i opgørelsen af de forsikringsmæssige forpligtelser. I solvensbalancen bliver de opgørt med en stokastisk simulationsmetode på grundlag af de cash-flows, som aftalerne med medlemmer forventes at give anledning, som foreskrevet i Solvens II-direktivet, jf. afsnit D.2. I regnskabsbalancen opgøres de med en analytisk metode i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen for forsikrings- og pensionsvirksomheder.

Kapitalelementer underlagt overgangsbestemmelser

Kapitalgrundlaget indeholder ingen kapitalelementer underlagt overgangsbestemmelser i Solvens II.

Supplerende kapitalgrundlag

Pensionskassen anvender ikke supplerende kapitalelementer.

Eventuelle begrænsninger på kapitalgrundlagets anvendelse til dækning af tab

Der ikke nogen væsentlige begrænsninger i hverken tilgængeligheden eller overførbareheden af kapitalgrundlaget.

E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Solvenskapitalkrav

Pensionskassen anvender standardmodellen til opgørelse af solvenskapitalkravet. Pensionskassens største risiko i solvensopgørelsen er markedsrisiko, hvor rente-, aktie- og kreditspændrisiko udgør de væsentligste bidrag til den samlede markedsrisiko, jf. afsnit C.2. Livsforsikringsrisici spiller også en væsentlig rolle i det samlede risikobillede, hvor levetidsrisikoen er den væsentligste risikofaktor, jf. afsnit C.1.

Solvenskapitalkravet er faldet relativt kraftigt i 2022 sammenlignet med 2021, jf. tabel 20. Bidraget fra markedsrisici er faldet som følge af, at værdien af investeringsaktiverne, både de risikofyldte såsom aktier og de mindre risikofyldte obligationer mv., er faldet betydeligt i løbet af 2022. Stigende renter har udover kursfald på obligationer mv. tillige indebåret, at levetidsrisikoen og dermed bidraget fra livsforsikringsrisici er faldet.

Opgørelsen af solvenskapitalkravet sker på grundlag af Finanstilsynets tilladelse til at anvende en volatilitetsjustering til myndighedernes diskonteringsrente ved opgørelse af de forsikringsmæssige hensættelser, jf. afsnit D.2. Effekten heraf på solvensdækningen er vist i tabel 20.

Tabel 20: Solvenskapitalkrav, ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Livsforsikringsrisiko, jf. tabel 10	125	169
Markedsrisiko, jf. tabel 11	166	261
Modpartsrisiko	11	19
Diversifikation mellem ovenstående risikofaktorer	-67	-98
Basissolvenskapitalkrav (BSCR)	235	351
Operationel risiko	13	18
Tabsabsorbering i medlemsreserver	-1	-5
Solvenskapitalkrav (SCR)	248	364
Kapitalgrundlag	637	882
Solvensdækning (Kapitalgrundlag i % af solvenskapitalkrav)	257 %	242 %
Solvensdækning, når hensættelser opgøres uden volatilitetsjustering	239 %	136 %

Brug af forenklede beregninger

Der anvendes ikke forenklinger i beregningen af solvenskapitalkravet med standardmodellen.

Brug af Selskabsspecifikke parametre

Pensionskassen anvender ikke selskabsspecifikke parametre i standardmodellen.

Minimumskapitalkrav

Pensionskassens minimumskapitalkrav fremgår af tabel 21. Minimumskapitalkravet er gennem hele året blevet opgjort til 45 % af solvenskapitalkravet, der er det højeste beløb, som minimumskapitalkravet kan blive opgjort til i henhold til lovgivningen.

Tabel 21: Minimumskapitalkrav, ultimo år

Mio. kr.	2022	2021
Lineært minimumskapitalkrav	183	207
Loft over minimumskapitalkrav (45 % af solvenskapitalkrav)	111	164
Bund under minimumskapitalkrav (25 % af solvenskapitalkrav)	62	91
Minimumskapitalkrav	111	164
Dækning (kapitalgrundlag i % af minimumskapitalkrav)	572 %	539 %

Væsentlige ændringer i solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Ændringen i kapitalkravene i løbet af 2022, jf. tabel 20 og 21, er især et resultat af markedsudviklingen og ændringerne beskrevet ovenfor.

E.3 Anvendelse af delmodul for løbetidsbaserede aktierisici i beregning af solvenskapitalkrav

Pensionskassen anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici i beregning af solvenskapitalkrav.

E.4 Forskelle mellem standardmodellen og en intern model

Solvenskapitalkravet er opgjort ved brug af standardmodellen, som den er specificeret i lovgivningen. Standardmodellen er samlet set vurderet til at give et retvisende billede af de tabsrisici, som følger af selskabets forretningsmodel, strategi og risikoprofil både på kort sigt og inden for den strategiske tidshorisont, jf. afsnit B.3.

Der er ingen planer om at overgå til at opgøre solvenskapitalkravet med en intern model eller en partiel intern model.

E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkrav og solvenskapitalkrav

Både solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet har været opfyldt til ethvert tidspunkt gennem 2022.

E.6 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger at tilføje til ovenstående gennemgang.

Afslutning

Redaktionen af SFCR-rapporten er afsluttet den 23. marts 2023.

Når SFCR-rapporten bliver offentliggjort, hvilket skal ske senest 8. april 2023, skal pensionskassen samtidigt offentliggøre udvalgte indberetningsskemaer om deres solvens og finansielle situation. Offentliggørelsen af såvel rapport som skemaer foregår ved upload til pensionskassens hjemmeside under Finansiell information / Årsrapporter / Rapport om solvens og finansiell situation <https://isp.dk/om-isp/finansiell-information/aarsrapport>

ISP Pension
Tuborg Havnevej 14 · DK-2900 Hellerup
Tlf. 77 55 67 00 - www.isp.dk